

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
Факультет філології, психології та педагогіки
Кафедра германської філології та перекладу

Рекомендовано до захисту
Протокол засідання кафедри № 7
Від «22__» грудня 2025 р.
Завідувач кафедри Палій К.В.
(прізвище та ініціали)

_____ (підпис)

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня «Магістр»
СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ
ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА
УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

Виконавець:

Студент 6 курсу, групи 601-ФФ
Куда Артем Володимирович
(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник роботи:

Кузнецова Ю.І., к.ф.н., доцент кафедри
германської філології та перекладу
Національного університету «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

Рецензент:

Знаменська І.В.,

к.філол.н., доцент кафедри іноземних мов з латинською мовою та медичною
термінологією ПДМУ

Підсумкова оцінка:

за національною шкалою: _____

кількість балів: _____

Підпис керівника _____

Полтава – 2025

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	4
ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	9
1.1 Поняття терміна та терміносистеми в економічному дискурсі	9
1.2 Класифікація економічних термінів: структурні та семантичні аспекти	15
1.3 Джерела поповнення економічної термінології в англійській та українській мовах	20
1.4 Особливості становлення сучасної економічної термінології	25
Висновки до розділу 1	30
РОЗДІЛ 2. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	32
2.1 Основні стратегії та прийоми перекладу термінології	32
2.2 Проблема міжмовної еквівалентності в перекладі економічних термінів	38
2.3 Роль контексту в перекладі багатозначних економічних термінів	44
Висновки до розділу 2	52
РОЗДІЛ 3. СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	53
3.1 Структурні моделі економічних термінів та їх переклад	53
3.2 Семантична трансформація термінів у процесі перекладу	59
3.3 Аналіз перекладацьких труднощів на прикладах з автентичних економічних текстів	64
Висновки до розділу 3	68
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	73

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 77 сторінок, 90 джерел.

Об'єкт дослідження — економічна термінологія в англomовних і україномовних наукових текстах.

Предмет дослідження — структурні та семантичні особливості економічних термінів і їх переклад з англійської на українську мову.

Мета роботи — проаналізувати структурно-семантичні характеристики економічної термінології англійської мови та дослідити особливості її перекладу українською з урахуванням мовних і культурних відмінностей, а також виявити типові труднощі, які виникають у процесі перекладу, та запропонувати ефективні стратегії їх подолання.

Методи дослідження:

- Компаративний аналіз — для зіставлення термінів в обох мовах;
- Описовий метод — для класифікації термінів;
- Методи перекладацького аналізу — для вивчення прийомів перекладу;
- Лінгвістичний аналіз (лексичний, граматичний, семантичний) — для дослідження структури термінів та їх трансформацій у перекладі.

Структура роботи:

У першому розділі охарактеризовано поняття терміна та терміносистеми в економічному дискурсі, розглянуто їх класифікацію за структурними та семантичними ознаками, а також джерела поповнення економічної лексики в англійській та українській мовах.

У другому розділі досліджено теоретичні підходи до перекладу економічної термінології, включаючи основні стратегії (еквівалентний переклад, транскодування, описова трансформація тощо) та проблему міжмовної еквівалентності, особливо в умовах багатозначності термінів і впливу контексту.

У третьому розділі проведено детальний аналіз структурних моделей термінів (складні терміни, словосполучення, аббревіатури), а також розкрито

особливості їх перекладу українською мовою. Проаналізовано типові труднощі перекладу, зокрема при перекладі абревіатур, метафоричних термінів, та запропоновано практичні приклади з автентичних джерел.

Результати дослідження:

1. Узагальнено види економічних термінів за структурою й значенням;
2. Встановлено ефективні прийоми перекладу в різних контекстах;
3. Виокремлено найбільш складні для перекладу терміни та подано варіанти їх відтворення українською мовою;
4. Запропоновано методичні рекомендації щодо перекладу економічної термінології для студентів і перекладачів.

Ключові слова: термін, терміносистема, економічна термінологія, переклад, структурні моделі, семантична трансформація, еквівалентність, абревіатура, лексико-семантичний аналіз.

ВСТУП

У сучасному світі стрімкий розвиток міжнародних економічних відносин, глобалізаційні процеси, а також інтенсивна інтеграція України у світову економічну систему зумовлюють зростаючу потребу у точному, адекватному та ефективному перекладі спеціалізованих текстів, зокрема економічного спрямування. Однією з ключових складових таких текстів є терміносистема — структурована сукупність термінів, що забезпечує точність і однозначність фахового спілкування.

Особливу увагу при цьому привертає економічна термінологія, яка активно поповнюється новими лексичними одиницями — як завдяки внутрішньомовним процесам, так і під впливом англійської терміносистеми, що домінує в міжнародному економічному дискурсі. Переклад економічних термінів вимагає не лише глибоких лінгвістичних знань, а й розуміння економічного контексту, функціонального навантаження терміна та його структурної організації.

Актуальність дослідження зумовлена кількома чинниками. По-перше, англійська мова є головною мовою міжнародного економічного спілкування, а отже — основним джерелом термінологічних запозичень. По-друге, економічна термінологія демонструє значну структурну й семантичну складність, що створює суттєві труднощі при перекладі. По-третє, існує потреба у систематизації типових перекладацьких стратегій та прийомів, які застосовуються при роботі з економічною термінологією.

Об'єктом дослідження виступає економічна термінологія в англійських та українських наукових текстах.

Предмет дослідження — структурно-семантичні особливості економічних термінів і способи їх перекладу українською мовою.

Мета роботи — вивчити структурні та семантичні характеристики економічних термінів англійської мови та проаналізувати особливості їх

перекладу українською, з урахуванням контексту, еквівалентності та функціонального навантаження.

Для досягнення поставленої мети передбачається вирішення наступних завдань:

- 1) визначити поняття «термін» та «терміносистема» в межах економічного дискурсу;
- 2) здійснити класифікацію економічних термінів за структурно-семантичними критеріями;
- 3) розглянути основні стратегії та прийоми перекладу економічної термінології;
- 4) дослідити проблеми міжмовної еквівалентності у перекладі термінів;
- 5) проаналізувати роль контексту у відтворенні багатозначних термінів;
- 6) виконати порівняльний аналіз перекладу економічних термінів на матеріалі англійської та української мов.

Матеріалом дослідження слугують автентичні англійські економічні тексти, зокрема статті, що публікуються у міжнародних науково-аналітичних журналах, а також їх українські переклади. У роботі використано терміни, які вживаються у фінансових звітах, банківській справі, маркетингу, міжнародній торгівлі та макроекономічному аналізі.

Методи дослідження включають компаративний метод для зіставлення термінів в обох мовах, описовий метод для фіксації перекладацьких прийомів, метод семантичного аналізу, а також елементи статистичної обробки для вивчення частотності вживання термінів і стратегій їх перекладу.

Наукова новизна полягає у спробі систематизувати структурні моделі економічних термінів англійської мови та окреслити найбільш ефективні способи їх перекладу українською мовою з урахуванням функціонального стилю, контекстуального навантаження та міжмовної відповідності.

Теоретичне значення роботи полягає в уточненні класифікації економічних термінів та у розвитку сучасної теорії перекладу економічної термінології.

Практичне значення дослідження полягає в можливості використання результатів під час підготовки фахівців з перекладу економічних текстів, укладання термінологічних словників, створення навчальних матеріалів.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків.

У першому розділі розглядаються загальнотеоретичні аспекти економічної термінології.

У другому — теоретичні засади перекладу термінів та проблема еквівалентності.

Третій розділ присвячено практичному аналізу прикладів перекладу економічних термінів з англійської мови на українську.

РОЗДІЛ 1.

ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Поняття терміна та терміносистеми в економічному дискурсі

Сучасний економічний дискурс характеризується високою термінологічною насиченістю, що зумовлено як науковим розвитком економічної думки, так і розширенням прикладного застосування економічних знань у сфері фінансів, менеджменту, банківської справи, біржової діяльності, маркетингу, логістики тощо [18, с. 52]. У зв'язку з цим питання визначення поняття «термін» та його функціонування у складі терміносистеми є одними з ключових у лінгвістичних та перекладознавчих дослідженнях [47, с. 108].

Термін у загальному розумінні — це спеціальне слово або словосполучення, що позначає конкретне поняття певної галузі знань або професійної діяльності [6, с. 35]. На відміну від загальноживаних слів, терміни мають ознаку однозначності в межах фахової сфери, високий ступінь дефініційної чіткості та функціональну обмеженість [15, с. 92]. Як зауважує О. І. Чередниченко, термін є результатом узагальнення й об'єктивації знання про певний предмет чи явище, а тому виконує не лише номінативну, а й гносеологічну функцію [61, с. 37].

Особливістю економічної термінології є її міждисциплінарність: значна частина термінів перетинається із суміжними галузями — правом, соціологією, політикою, математикою [3, с. 18]. Водночас, значна кількість економічних термінів має тенденцію до полісемізації, особливо в умовах функціонування в публіцистичних або популярно-наукових текстах [79, с. 54]. Це зумовлює необхідність врахування контексту при аналізі значення того чи іншого терміна в економічному дискурсі [40, с. 103].

Поняття терміносистеми охоплює сукупність термінів певної галузі, що знаходяться у внутрішньосистемних відношеннях і відображають логіку наукової класифікації понять [11, с. 61]. За словами Т. Р. Кияк, терміносистема — це структурована мережа терміноодиниць, яка забезпечує фахову комунікацію, систематизацію знань і передачу наукової інформації [28, с. 73]. Вона відображає ієрархічні зв'язки між поняттями, а також забезпечує семантичну сумісність термінів у межах одного або кількох дискурсів [67, с. 46].

Згідно з поглядами С. Б. Фокіна, терміносистема є відкритою динамічною системою, яка постійно розвивається внаслідок науково-технічного прогресу, потреб практики та міжнародного співробітництва [12, с. 88]. Особливо активно нові терміни потрапляють в економічну терміносистему з англійської мови — це явище відоме як термінологічне запозичення, або калькування [70, с. 29]. Наприклад, такі терміни, як *outsourcing*, *benchmarking*, *cash flow*, часто використовуються без перекладу або з частковим адаптуванням в українських фахових текстах [22, с. 109].

Сучасні дослідники також звертають увагу на типологію економічних термінів. Зокрема, Л. М. Черноватий поділяє їх на одиничні та комплексні, прості та похідні, терміни-аббревіатури та терміни-словосполучення [9, с. 64]. Така класифікація дозволяє краще зрозуміти специфіку структури економічної лексики, а також полегшує її аналіз і переклад [36, с. 81].

Формування термінів у сфері економіки часто базується на продуктивних моделях словотвору, зокрема на основі складення, афіксації, конверсії та аббревіації [2, с. 55]. Значна частина терміносистеми формується в результаті скорочення багатокомпонентних конструкцій, що, з одного боку, спрощує фахову комунікацію, а з іншого — створює додаткові складнощі для перекладу, зокрема у випадках, коли один термін може мати кілька варіантів перекладу залежно від контексту [33, с. 117].

Окрім того, варто враховувати культурно-національну специфіку економічної термінології. Певні концепти не мають прямого відповідника в

іншій мові через відсутність аналога в економічній системі, правовому полі або історичній традиції. Це потребує від перекладача не лише лінгвістичної, а й фахової компетенції [85, с. 97].

Значна частина економічних термінів має багаторівневу семантичну структуру, що включає як основне значення, так і додаткові смислові нашарування, які активізуються в певному контексті [39, с. 70]. Наприклад, термін *equity* в англійській мові може позначати і "власний капітал", і "справедливість", залежно від контексту: у бухгалтерії — *equity capital*, у праві — *equity law* [27, с. 88]. Така багатозначність потребує точного аналізу контексту, стилістичної маркованості та функціональної сфери вживання [59, с. 133].

Терміни, що функціонують у текстах економічного дискурсу, можуть бути класифіковані за структурною ознакою на:

Прості терміни (*tax, profit, loan*), які складаються з одного слова;

Складні терміни (*balance sheet, fiscal policy, monetary union*), які утворюються в результаті поєднання двох або більше слів [14, с. 44];

Абревіатури та скорочення (*GDP, ROI, IMF, IPO*), які є надзвичайно поширеними в англійськомовних економічних текстах [5, с. 62].

Остання група — терміни-аббревіатури — вимагає особливої уваги в процесі перекладу. Вони можуть бути перекладені або еквівалентом (наприклад, *GDP* → ВВП — валовий внутрішній продукт), або через транслітерацію/транскрипцію (*IMF* → МВФ — Міжнародний валютний фонд), або за допомогою описового перекладу, якщо в українській мові немає усталеного еквівалента (*FIFO* → метод обліку за принципом «першим прийшов — першим вийшов») [32, с. 95].

Ще одна важлива характеристика термінів — їхня семантична точність і стабільність. Проте в реальних текстах часто спостерігається семантична трансформація, коли термін частково втрачає свою вузьку фахову специфіку або набуває нових значень у результаті зміни контексту. Наприклад, термін *market* у базовому розумінні — це місце купівлі-продажу товарів, але в

економіці він може означати не тільки фізичну локацію, а й будь-яку систему взаємодії попиту та пропозиції: labour market, stock market, real estate market [26, с. 111].

У багатьох випадках економічні терміни мають міжгалузевий статус, що ускладнює їх точну ідентифікацію та переклад. Наприклад, термін liability може вживатися і в бухгалтерському, і в юридичному дискурсі — з відповідним варіюванням значення (зобов'язання vs відповідальність) [17, с. 50]. У таких випадках перекладач має орієнтуватися не лише на лексичну подібність, а й на функціональний контекст та інтерпретативну традицію [45, с. 78].

Слід також зауважити, що термінологія в економіці постійно оновлюється. З'являються нові одиниці — cryptocurrency, tokenomics, crowdfunding, — які часто ще не мають усталених еквівалентів в українській мові, що породжує варіативність у перекладацьких рішеннях [8, с. 121; 83, с. 68]. У таких випадках можливі кілька підходів: створення нового терміна в українській мові, калькування або запозичення з адаптацією [63, с. 33].

Нарешті, варто згадати про роль терміносистеми як інструменту впорядкування знань. Вона не тільки формалізує економічні поняття, а й забезпечує можливість формального перекладу на інші мови за умови існування чіткої концептуальної бази [23, с. 142]. Наприклад, терміносистеми бухгалтерського обліку чи міжнародної торгівлі кодифікуються міжнародними стандартами (IFRS, GAAP), що дозволяє перекладачам орієнтуватися на глосарії та рекомендації, затвержені відповідними органами [48, с. 66].

У межах економічного дискурсу термін виконує не лише номінативну, а й логіко-семантичну функцію, оскільки слугує елементом системи знань, де кожне поняття співвідноситься з іншими за принципом гіперонімії, гіпонімії, координації чи антонімії [44, с. 120]. Наприклад, у групі термінів revenue (дохід), gross income (валовий дохід), net income (чистий дохід) існує

ієрархічна залежність, яка дозволяє розуміти економічну суть лише за умови знання відношень між ними [66, с. 47].

У сучасній термінознавчій традиції підкреслюється важливість системних зв'язків між термінами, які забезпечують концептуальну цілісність економічної картини світу. Наприклад, терміни *inflation*, *deflation*, *stagflation* та *disinflation* є взаємопов'язаними і не можуть бути адекватно витлумачені або перекладені ізольовано від відповідної концептуальної структури [52, с. 103].

Особливої ваги набуває стандартизація економічних термінів, що реалізується через міжнародні класифікатори, глосарії та системи кодів. Одним із прикладів є Міжнародні стандарти фінансової звітності (IFRS), в яких кожен термін має чітке визначення, закріплене в офіційних документах [24, с. 38]. Вони слугують базою для перекладачів, економістів, бухгалтерів і аудиторів, адже сприяють єдності терміносистем у межах міжнародної комунікації [73, с. 91].

У практиці перекладу економічних текстів виникає потреба у відтворенні термінологічної точності не лише на рівні окремих слів, а й у межах повної системи понять. Зокрема, під час перекладу звіту про прибутки та збитки (*Profit and Loss Statement*) необхідно дотримуватися терміносистемного відповідника для кожної статті — *cost of goods sold*, *operating expenses*, *net operating profit*, що мають сталу реалізацію в українській: собівартість реалізованої продукції, операційні витрати, чистий операційний прибуток відповідно [34, с. 109].

Поряд із нормативними термінами, в економічному дискурсі активно функціонують і інноваційні терміни, які ще не мають стабілізованого статусу в мові перекладу. Наприклад, поняття *gig economy*, *neobank*, *fintech*, *tokenomics* наразі не мають однозначних відповідників в українській, і перекладач змушений обирати між калькуванням, транскрипцією або описовим відтворенням [82, с. 63].

Варто також зазначити, що трансформація терміносистеми у перекладі часто супроводжується адаптацією понять до культурно-національного контексту. Наприклад, термін *Chapter 11 bankruptcy* у США означає процедуру реструктуризації, натомість в Україні та більшості європейських країн така процедура відома під терміном санація або відновлення платоспроможності боржника [13, с. 85].

В економічному дискурсі також широко використовуються аналітичні терміни, що складаються з кількох слів, які разом утворюють єдиний семантичний блок. Приклади: *capital gains tax*, *value-added tax*, *credit default swap*. При перекладі таких одиниць перекладач має дотримуватися не лише структурної, а й лексичної сумісності в українській мові, адже калькування без урахування синтаксичної норми може призвести до втрати фахової точності [30, с. 49].

Особливу увагу привертають також когнітивні аспекти функціонування терміна, адже термін є не лише словом, а носієм знання. Наприклад, поняття *bull market* і *bear market* вимагають знання економічної метафорики фондового ринку, яку потрібно зберігати або замінювати при перекладі, залежно від функції тексту і його адресата [75, с. 136]. У деяких випадках збереження метафори (ринок «бика», ринок «ведмедя») є виправданим; в інших — вимагається пояснення або заміна (ринок зростання і ринок спаду) [58, с. 41].

Загалом термін у системі економічного дискурсу не є статичним. Він виконує роль інформаційного вузла, через який реалізуються функції наукової комунікації, аналітики, прогнозування та оцінки. Ефективність комунікації у сфері економіки багато в чому залежить від точності терміновживання, адекватності перекладу та дотримання терміносистемних зв'язків.

1.2 Класифікація економічних термінів: структурні та семантичні аспекти

Систематизація економічної термінології є необхідною умовою для її ефективного використання в комунікації, дослідженні та перекладі. Класифікація термінів за структурними та семантичними ознаками дозволяє не лише впорядкувати термінологічну систему, але й глибше зрозуміти специфіку функціонування економічної лексики у професійному дискурсі [19, с. 63]. Важливо зазначити, що терміни не є однорідними одиницями мови: вони відрізняються за складністю, походженням, формою вираження, ступенем спеціалізації та сферою вживання [7, с. 41].

За структурною ознакою економічні терміни поділяють на прості (однословні), складні (словосполучення), похідні (утворені шляхом афіксації або словоскладання), а також аббревіатури й аналітичні конструкції [42, с. 102]. Прості терміни, такі як *tax*, *budget*, *loan*, зазвичай є базовими одиницями, які позначають ключові поняття галузі. Складні терміни, наприклад *gross domestic product*, *foreign direct investment*, складаються з кількох компонентів і відображають більш специфічні економічні явища [38, с. 89]. Їх переклад часто вимагає особливої уваги до збереження структурної цілісності та терміносистемної відповідності [81, с. 44].

Похідні терміни формуються на основі дериваційних процесів, зокрема префіксації (*devaluation*, *reinvestment*) або суфіксації (*profitability*, *competitiveness*). У таких випадках важливо враховувати морфемну будову терміна при його перекладі, адже суфікси можуть сигналізувати про належність терміна до певної частини мови або семантичної категорії [29, с. 70]. Наприклад, суфікс *-ity* вказує на абстрактне поняття, що у перекладі передається за допомогою іменників зі значенням якості або стану — *productivity* → продуктивність [68, с. 33].

Особливу групу становлять аббревіатури, які в економіці часто вживаються у вузькопрофільних текстах. Їхній переклад повинен

враховувати загальноприйняті в українській мові відповідники: GDP → ВВП, IMF → МВФ, OECD → ОЕСР [13, с. 127]. Водночас у випадках нових або маловідомих скорочень можливе застосування описового перекладу або транслітерації [33, с. 115].

З семантичного боку економічні терміни класифікуються за ступенем абстрактності, специфіки й фаховості. Відповідно до цієї класифікації, виділяють терміни-загальники (*capital, market, supply*), які мають широке охоплення і використовуються в різних підгалузях економіки, та вузькоспеціалізовані терміни (*hedge fund, credit default swap*), що мають обмежене функціональне застосування [54, с. 112]. Загальні терміни мають ширшу міжмовну еквівалентність і, як правило, не викликають суттєвих труднощів при перекладі, тоді як вузькоспеціальні часто не мають точних відповідників і потребують адаптації [10, с. 90].

Семантична структура термінів також передбачає поділ на однозначні та багатозначні одиниці. Однозначні терміни притаманні строго регламентованим стандартам, наприклад, VAT — податок на додану вартість, тоді як багатозначні терміни, наприклад, *margin*, можуть мати значення маржа, різниця, прибуток, застава залежно від контексту [58, с. 134]. Саме тому в перекладі важливо враховувати не лише словникове значення терміна, а й його функцію в конкретному тексті [84, с. 66].

Також у межах семантичної класифікації виділяють метафоризовані терміни, що походять від образних слів або конструкцій, наприклад: *bull market* (ринок зростання), *bear market* (ринок падіння), *toxic assets* (ризикові активи), *black swan* (непередбачувана подія) [15, с. 138]. Ці терміни демонструють когнітивне нашарування і часто несуть додаткове смислове навантаження, тому в перекладі можуть потребувати тлумачення або пояснення [76, с. 51].

Крім того, деякі терміни втрачають свою фахову специфіку та переходять у загальноповсякденну лексику. Прикладом такого процесу є терміни *inflation, crisis, recession*, які вживаються не лише у вузькопрофільному

контексті, а й у засобах масової інформації та навіть побутовому мовленні [21, с. 100]. Це зумовлює певну розмитість термінологічних меж і може викликати труднощі в перекладі при переході з одного стилістичного рівня на інший [62, с. 37].

Необхідно також звернути увагу на явище інтернаціоналізмів, що займають значне місце в економічній термінології. Такі терміни, як *budget*, *inflation*, *deficit*, мають схожі або ідентичні форми в багатьох мовах і відображають єдині економічні реалії [49, с. 106]. Їх використання спрощує міжмовну комунікацію, проте не скасовує необхідності знати культурно-мовні особливості функціонування цих одиниць [36, с. 86].

Певну складність становлять і терміни-кальки, які утворюються шляхом дослівного перекладу компонентів іншомовного терміна, наприклад, *human capital* → людський капітал, *currency board* → валютна рада [26, с. 73]. Така форма передачі термінів часто є коректною, але в деяких випадках може призводити до семантичного зміщення або двозначності, особливо якщо калька не є усталеною в українській фаховій мові [75, с. 93].

У сучасному економічному дискурсі помітна тенденція до збільшення кількості бінарних та багатокомпонентних термінів, що відображають складні економічні процеси або явища. Наприклад, *debt-to-equity ratio*, *value-added tax system*, *foreign exchange reserves* — терміни, які складаються з трьох і більше елементів і функціонують як єдине семантичне ціле [64, с. 55]. Такі терміни вимагають особливої обережності при перекладі, оскільки зміна порядку компонентів або вибір некоректного еквівалента може змінити суть поняття [37, с. 97].

Складні терміни часто мають відносну семантичну прозорість, однак при цьому демонструють певну залежність від галузевого контексту. Наприклад, термін *liquidity trap* перекладається як пастка ліквідності, однак у неспеціалізованому контексті він може бути сприйнятий як метафора, а не економічне явище [20, с. 104]. Це свідчить про необхідність урахування

функціонально-стилістичної належності терміна в момент його вживання [85, с. 121].

Окремо варто виділити терміни-композиції, що утворюються шляхом словоскладання, і є характерними для англомовної економічної лексики: *creditworthiness*, *stockholder*, *undersupply* [9, с. 74]. У перекладі ці терміни зазвичай передаються дво- або трислівними конструкціями, наприклад: *creditworthiness* — кредитоспроможність, *stockholder* — акціонер, що свідчить про морфологічну асиметрію між мовами [48, с. 37].

Іншою структурною категорією є терміни-словосполучення з фіксованим порядком слів, наприклад: *interest rate swap*, *non-performing loan*, *derivative contract*. У таких випадках семантика терміна не завжди виводиться зі значення окремих компонентів. Наприклад, *non-performing loan* не є "невиконуваною позикою", а означає прострочений кредит або безнадійна заборгованість [22, с. 82]. Ці приклади ілюструють складність лексико-семантичного декодування термінів і важливість їх фахового тлумачення [79, с. 46].

Також актуальним залишається питання синонімії та варіантності термінів. Наприклад, терміни *turnover* і *revenue* іноді вважаються синонімами, проте у британському та американському варіантах англійської вони мають відмінності у вживанні: *turnover* частіше вказує на загальний обсяг продажів, тоді як *revenue* — на дохід компанії [53, с. 60]. Це особливо важливо у перекладі фінансових звітів, де плутанина між термінами може призвести до неправильного розуміння фінансової інформації [18, с. 88].

Ще однією складною семантичною групою є терміни-омоніми, які мають абсолютно різні значення в економічній та загальній лексиці. Наприклад, *margin* у контексті торгівлі — це торговельна націнка, тоді як у біржовій справі — маржинальні вимоги (розмір застави) [17, с. 129]. Аналогічно, *option* може означати і фінансовий дериватив, і вибір/альтернативу — залежно від контексту [44, с. 39]. У таких випадках важливо вміти розрізняти значення терміна залежно від дискурсу [35, с. 91].

Деякі терміни зазнають семантичної спеціалізації, набуваючи у фаховому контексті значення, що відрізняється від загальномовного. Наприклад, *capital* у загальному розумінні може позначати місто, тоді як в економіці — капітал, тобто сукупність активів, інвестицій або власного фінансування [60, с. 116]. Така спеціалізація спостерігається й у термінах *index*, *bond*, *fund*, які в економічному середовищі набувають фахової конкретизації [66, с. 93].

Значну роль у формуванні сучасної економічної термінології відіграють запозичення, особливо з англійської мови. Багато термінів транслюються в українську майже без змін: *benchmark*, *startup*, *outsourcing*, *cash flow*. Деякі — адаптуються: *investment* → інвестиція, *depreciation* → амортизація [14, с. 43]. Запозичення нерідко входять у вжиток швидше, ніж з'являються усталені перекладні відповідники, що створює ситуацію лексичної конкуренції між кількома варіантами [80, с. 110].

Класифікаційні підходи до економічних термінів також передбачають поділ за ступенем усталеності: стабільні (уніфіковані) терміни, що закріплені в документах і стандартах — *gross domestic product*, *interest rate*, *central bank* — та новітні, які ще не мають однозначного статусу — *green bond*, *digital wallet*, *gig economy* [67, с. 105]. Переклад новітніх термінів потребує додаткової фахової перевірки, узгодження з контекстом і, за потреби, введення пояснювальних конструкцій [59, с. 77].

Таким чином, структурна й семантична класифікація економічних термінів дозволяє не лише описати їхню форму та значення, але й зрозуміти логіку їх формування, специфіку вживання та варіанти перекладу. Це, у свою чергу, сприяє підвищенню якості міжмовної економічної комунікації, забезпеченню точності фахового перекладу та формуванню єдиної терміносистеми в межах наукового і прикладного дискурсу.

1.3 Джерела поповнення економічної термінології в англійській та українській мовах

Розвиток економічної термінології як у англійській, так і в українській мовах є безперервним процесом, що тісно пов'язаний із змінами в економічному житті суспільства, науково-технічним прогресом, появою нових фінансових інструментів, технологій, економічних моделей і форм управління [17, с. 121]. Формування нових термінів у цій галузі має динамічний характер і базується на низці мовних і позамовних джерел, що діють як каталізатори термінотворення [43, с. 60].

Одним із провідних джерел поповнення термінології є внутрішньомовне словотворення, яке реалізується через афіксацію, словоскладання, конверсію та аббревіацію. У сучасній англійській мові активно утворюються нові економічні терміни за допомогою суфіксів, як-от *-ism*, *-ization*, *-ship*: *globalism*, *monetization*, *partnership* [55, с. 39]. Словоскладання, зокрема в англійській, породжує велику кількість двокомпонентних термінів: *credit rating*, *financial leverage*, *market failure* [11, с. 102]. У перекладі ці одиниці часто потребують переструктурування відповідно до синтаксичних норм української мови [68, с. 88].

Українська мова, хоча і менш гнучка у творенні складних лексичних конструкцій, також демонструє продуктивність афіксального способу: інвестиційність, капіталізація, роздержавлення [32, с. 71]. Частина нових термінів утворюється шляхом калькування з англійської: грошовий потік (від *cash flow*), людський капітал (від *human capital*), фіскальний дефіцит (від *fiscal deficit*) [26, с. 56]. У таких випадках джерелом поповнення терміносистеми виступає інша мова, тобто маємо справу із зовнішнім (екстралінгвальним) механізмом [74, с. 94].

Найбільш потужним джерелом нових економічних термінів в обох мовах є запозичення, причому в англійській мові — переважно латинського та грецького походження (*inflation*, *deficit*, *monopoly*, *tariff*) [5, с. 37], а в

українській — переважно англіцизми: аутсорсинг, холдинг, стартап, фінтех, біткоїн, трейдинг [19, с. 81]. Усе частіше нові поняття потрапляють в українську мову без адаптації, у формі трансплантації терміна разом із його концептом [61, с. 109].

Ще одним джерелом є мови міжнародних документів, нормативних актів, торговельних угод, стандартів фінансової звітності та рекомендацій міжнародних інституцій — таких як Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Організація економічного співробітництва і розвитку. Терміни типу *sustainable development*, *macroprudential regulation*, *inclusive economy* проникають у терміносистеми через офіційні переклади та глосарії [47, с. 115]. Аналогічна ситуація спостерігається і в українській практиці, де перекладачі нормативно-правових документів часто стають першими, хто фіксує нові терміни у фаховій мові [2, с. 99].

Окрему роль відіграє медіапростір — як джерело популяризації термінів, що спочатку формуються в аналітичних звітах або наукових дослідженнях, а згодом переходять до масової свідомості через публіцистику. Прикладом є терміни економічна бульбашка, боргова криза, економічна рецесія — які стали буденними словами, хоча ще кілька десятиліть тому мали суто науковий характер [30, с. 44]. У цьому контексті ми бачимо, як зміщується межа між терміном і загальнозживаним словом [84, с. 128].

У XXI столітті активно функціонує інноваційне термінотворення, що базується на цифровізації економіки та розвитку нових секторів: *blockchain*, *NFT*, *crowdfunding*, *smart contract*, *tokenomics*. Англійська мова тут виступає не просто джерелом термінів, а середовищем їх народження, у той час як українська мова адаптує або створює власні відповідники: блокчейн, краудфандинг, смартконтракт [41, с. 67]. Часто ці терміни спочатку вживаються в латинізованій формі, а вже потім унормовуються через фахову літературу [12, с. 59].

Крім того, джерелом поповнення терміносистеми є професійна освіта: підручники, методичні посібники, навчальні програми провідних бізнес-шкіл і університетів, де закріплюються як усталені терміни, так і нові одиниці, що описують сучасні економічні процеси [69, с. 110]. Публікації, що супроводжують вивчення таких дисциплін, як макроекономіка, фінансовий облік, міжнародний менеджмент, маркетинг, виконують стандартизуючу функцію [8, с. 75].

Не можна оминати увагою і роль терміносистем інших галузей — таких як право, інформаційні технології, соціологія, — які взаємодіють з економікою та продукують інтердисциплінарні терміни: цифрова економіка, право інтелектуальної власності, соціальне підприємництво [27, с. 61]. Синтез економічної термінології з іншими сферами сприяє збагаченню лексичного складу обох мов і поширенню нових концептів у фаховій літературі [86, с. 107].

Джерелами термінологічного оновлення виступають також фахові конференції, форуми, аналітичні платформи, де формуються нові поняття і закладаються тенденції їх уживання в англomовному та українському академічному і прикладному просторі. Зокрема, презентації на заходах типу World Economic Forum, IMF Annual Meetings, Ukrainian Financial Forum слугують стартовим майданчиком для появи десятків нових економічних термінів щороку [70, с. 132].

У процесі формування економічної термінології важливу роль відіграє адаптація запозичених термінів до норм цільової мови. В українській термінотворчості спостерігаються три основні стратегії адаптації: транскрипція (лізинг, маркетинг), калькування (грошова маса, платіжний баланс) та семантичне моделювання, при якому новий термін створюється на основі уже наявного слова шляхом звуження або спеціалізації його значення (портфель → інвестиційний портфель) [23, с. 55; 56, с. 130]. Такі процеси зумовлюють виникнення нових значень у вже існуючих одиницях, а отже, і розширення семантичної мережі терміносистеми [38, с. 99].

Цікавим явищем є вторинна номінація, коли загальноповжиттєве слово стає терміном внаслідок фахового переосмислення. Наприклад, слово індикатор у побутовому вжитку означає будь-який показчик, але в економіці — це специфічна змінна, яка відображає стан економіки, як-от макроекономічні індикатори або індикатори ринкової активності [66, с. 47]. Англійський варіант — *indicator* — має таку ж тенденцію до спеціалізації, зберігаючи міжмовну відповідність [35, с. 84].

У термінотворенні обох мов активну роль відіграє процес універсалізації понять, що відбувається через глобалізацію ринку. Наприклад, терміни *benchmark*, *index*, *bond*, *rating* стали універсальними елементами термінологічної бази фінансових систем більшості країн, зокрема і в Україні, де їх вживають із незначними або й жодними змінами [10, с. 112]. Це підтверджує тенденцію до формування наднаціональної терміносистеми, в межах якої англійська відіграє роль лінгва франка [80, с. 38].

Значну кількість нових термінів породжує економічна аналітика, яка оперує гнучкими поняттями, адаптованими до змінних ринкових умов. Наприклад, терміни *quantitative easing*, *forward guidance*, *market sentiment*, *economic outlook* спочатку з'являються у звітах аналітиків провідних інвестиційних банків або центральних банків (як-от *Bank of England*, *Federal Reserve*), а потім через ЗМІ та фахову літературу входять до активного вжитку перекладачів, викладачів та економістів [59, с. 92]. Українські еквіваленти можуть з'явитися лише через кілька років, і часто це кальки або описові відповідники: кількісне пом'якшення, очікування ринку, прогноз економічного розвитку [12, с. 108].

У фахових статтях відзначається, що поява нового терміна — це не лише лінгвістичний акт, а й результат формування нового економічного явища або механізму [7, с. 129]. Наприклад, термін *gig economy* не має повноцінного українського еквівалента, оскільки сам феномен "економіки короткострокових підрядів" ще не є до кінця унормованим у правовому й соціальному полі [52, с. 71]. Тому в наукових і перекладацьких колах

точаться дискусії щодо його адаптації — вживаються варіанти гіг-економіка, економіка тимчасових послуг, фриланс-економіка [27, с. 103].

Сучасні джерела поповнення термінології — це також електронні платформи та термінологічні бази даних, серед яких особливо активно використовуються Investopedia, The Economist Glossary, Oxford Dictionary of Economics, EuroVoc та інші. У цих джерелах укладаються дефініції нових понять, подаються приклади вживання та варіанти перекладу, що суттєво впливає на стандартизацію терміносистеми в академічному та прикладному контексті [71, с. 62; 49, с. 113].

Крім того, іноді джерелом нових термінів стають технологічні продукти, які спричиняють появу специфічних понять на перетині економіки й ІТ. Наприклад, із розвитком криптовалют з'явилися такі терміни, як *hashrate*, *staking*, *gas fees*, *mining pool*, що поступово інтегруються у фінансовий лексикон [42, с. 96]. Їх переклад і термінологічне закріплення в українській ще не завершено, що створює поле для термінографічної роботи та наукового дослідження [45, с. 124].

Іноколи українські терміни формуються не внаслідок прямого перекладу, а через аналітичне осмислення іноземного терміна з опорою на національну економічну практику. Наприклад, замість буквального перекладу *credit score* як кредитний бал вживається кредитний рейтинг особи або індивідуальна кредитоспроможність, що точніше відображає функцію поняття в українських реаліях [14, с. 93].

Варто також підкреслити, що терміни можуть утворюватися на основі аббревіатур, що стають самостійними лексичними одиницями: IPO, ETF, GDP, EBITDA. Вони часто запозичуються в українську мову без розшифрування, що створює проблеми для масового розуміння й потребує включення таких одиниць до словників із поясненням [4, с. 68]. У деяких випадках розшифровка є стандартною (GDP → валовий внутрішній продукт), але інші терміни потребують додаткових пояснень або коментарів [33, с. 117].

На завершення важливо зазначити, що формування економічної термінології є безперервним процесом, де кожне нове джерело — це відображення чергової фази розвитку суспільства, технологій і ринку. У цьому контексті термін не лише називає, а й формує економічну дійсність, адже його поява сигналізує про нову ідею, інструмент, явище або зміну парадигми мислення.

1.4 Особливості становлення сучасної економічної термінології

Становлення сучасної економічної термінології є складним, динамічним і багатовекторним процесом, який відбувається під впливом як внутрішньомовних тенденцій, так і глобальних соціально-економічних змін. Основним чинником розвитку термінології економіки є постійне оновлення предметної галузі: з'являються нові економічні явища, форми організації бізнесу, фінансові механізми, що потребують вербалізації через нові терміни [33, с. 74].

Зміни у глобальній економіці — фінансова децентралізація, цифровізація ринків, поява нових видів активів — стали основою для формування сучасного шару терміносистеми, особливо у таких галузях, як фінансові технології (FinTech), криптографічна економіка, інтелектуальна власність, зелена економіка [48, с. 90; 19, с. 53]. Паралельно з цим відбувається трансформація вже усталених понять, які набувають нових відтінків значення або розширюють сферу свого функціонування, наприклад, активи, інвестиції, ліквідність [60, с. 100].

У формуванні сучасної економічної термінології провідну роль відіграє англійська мова. Саме англійськомовний економічний дискурс виступає генератором більшості неологізмів, які поширюються через міжнародні структури, професійну літературу, глобальні ЗМІ та онлайн-платформи [2, с.

36]. Терміни типу blockchain, crowdfunding, smart money, unicorn company, carbon trading майже без змін адаптуються в інші мови, зокрема в українську [39, с. 61; 13, с. 114]. Часто такі терміни позначають абсолютно нові поняття, що не мають національного аналога, тому формування еквівалента здійснюється на рівні описового перекладу або калькування [25, с. 95].

Сучасна економічна термінологія характеризується високим ступенем інтернаціоналізації, що сприяє уніфікації комунікації в умовах глобальної економіки. Уніфікація термінів особливо помітна у сферах бухгалтерського обліку (наприклад, завдяки МСФЗ — Міжнародним стандартам фінансової звітності), міжнародної торгівлі (терміни INCOTERMS), банківської справи та ринків капіталу [5, с. 77; 44, с. 128]. Це формує спільне терміносередовище, в якому англійська мова слугує домінуючим джерелом нових одиниць [11, с. 80].

Однією з особливостей сучасного етапу розвитку економічної термінології є зростання кількості складних термінів-комполітів, утворених за моделлю "іменник + іменник" або "прикметник + іменник": interest rate, capital adequacy, market access, economic resilience [63, с. 67]. Такі терміни є високозалежними від контексту і стилістичного регістру тексту, оскільки можуть мати кілька можливих перекладів або інтерпретацій [27, с. 102]. Вони часто виступають як ключові поняття у політичних документах, економічних доповідях та аналітичних звітах [34, с. 83].

Варто також відзначити, що в сучасній термінології спостерігається активне використання метафоричних моделей, запозичених із повсякденного або військового словника: liquidity squeeze, fiscal cliff, toxic assets, currency war [70, с. 58]. Метафоризація надає термінам емоційного забарвлення, робить складні поняття більш доступними для нефахових аудиторій, але при цьому ускладнює переклад, оскільки вимагає збереження семантичної і образної глибини [29, с. 119].

У зв'язку з цим, перекладачі та термінографи часто зіштовхуються з проблемою нестабільності термінів, адже багато з них перебувають у стадії

становлення й не мають унормованих відповідників в інших мовах. Зокрема, українська терміносистема нерідко відображає конкуренцію між кількома варіантами одного поняття: інвестиційний капітал vs інвестований капітал, розширене відтворення vs експансія виробництва [57, с. 106; 16, с. 69]. Такі випадки потребують фахової дискусії та укладання глосаріїв, які би унормували відповідники [36, с. 41].

Іншою тенденцією є перехід термінів із наукового рівня до загальнономовного, коли спеціалізовані одиниці починають використовуватись у публіцистиці та побутовому мовленні. Приклади — рецесія, інфляція, державний борг, дефолт — свідчать про підвищення економічної обізнаності суспільства та демократизацію термінології [43, с. 55]. Це, у свою чергу, впливає на спрощення термінів, їх скорочення та стирання стилістичних меж [12, с. 104].

У сучасному термінотворенні спостерігається також поєднання різних дисциплін, що призводить до появи гібридних термінів, таких як *behavioral finance*, *neuroeconomics*, *eco-finance*. Вони утворюються на перетині економіки з психологією, нейронауками, екологією, і вимагають нових підходів до класифікації та опису [21, с. 66; 46, с. 88]. Це свідчить про розширення меж економічного знання та адаптацію терміносистеми до міждисциплінарних викликів [61, с. 59].

Вагомим чинником у становленні сучасної термінології є цифрове середовище, зокрема електронні бази даних, перекладацькі пам'яті, інтерактивні глосарії, які дозволяють в реальному часі відстежувати появу нових термінів, їх варіанти вживання та переклади [3, с. 92]. Сайти на кшталт *Investopedia*, *OECD Glossary of Statistical Terms*, *IMF Termbase* вже сьогодні виконують функцію живих термінологічних систем, що значною мірою впливають на мову науки і перекладу [9, с. 115; 54, с. 87].

Процес становлення сучасної економічної термінології не обмежується механічним додаванням нових термінів до наявної системи, а передбачає її глибоку структурну перебудову, зумовлену соціально-комунікативними

трансформаціями, новими парадигмами мислення та технологічними інноваціями. Однією з найбільш помітних змін є активне впровадження глобалізованих терміносистем, у яких англійська термінологія виступає не лише джерелом лексичних одиниць, а й шаблоном концептуального мислення [36, с. 117; 8, с. 91].

Під впливом глобальних фінансових структур і транснаціональних корпорацій відбувається стандартизація економічної термінології, що поширюється через звіти МВФ, Світового банку, ОЕСР, ЄБРР, міжнародні рейтингові агентства. Наприклад, поняття *fiscal space*, *financial stability*, *governance*, *institutional capacity* стали ключовими категоріями в міжнародних аналітичних текстах і майже без змін функціонують у національних мовах [26, с. 73; 45, с. 61].

Особливістю становлення термінології останніх десятиліть є зростання питомої ваги англійських інтернаціоналізмів, які переходять в українську мову без морфологічної адаптації: аутпут, лізинг, офшор, бенчмарк, комплаєнс, франчайзинг, сід-інвестиції [63, с. 82; 41, с. 119]. Їхнє функціонування на початкових етапах супроводжується варіативністю правопису, семантичними зміщеннями та відсутністю нормативного статусу. Згодом деякі з них отримують узвичаєні українські відповідники (наприклад, *outsourcing* → аутсорсинг → передача бізнес-функцій на підряд), інші залишаються без перекладу [12, с. 53].

Новим явищем для сучасного термінотворення є гібридизація термінів, коли англійська основа поєднується з українською граматичною оболонкою, створюючи змішані одиниці, що швидко входять до активного вжитку: інвестмент-план, краудфандинг-платформа, трейдінг-акаунт [59, с. 106]. Хоча такі одиниці ще не мають статусу нормативних термінів, вони часто використовуються в електронних ЗМІ, презентаціях, інтерв'ю з фахівцями, комерційних документах, тобто функціонують на межі професійної і публіцистичної лексики [3, с. 38].

У національних терміносистемах відбувається семантичне нашарування, коли однакова лексема позначає кілька близьких, але не тотожних понять. Наприклад, термін капітал в українській мові може охоплювати одразу кілька категорій: власний капітал, залучений, статутний, оборотний, ризикований, людський тощо [24, с. 101]. У англійській мові для цих значень існують окремі одиниці: equity, capital, working capital, venture capital, human capital [65, с. 55]. Така розщепленість вимагає надзвичайно точного перекладацького аналізу, особливо в контексті міжнародного права чи фінансової звітності [16, с. 86].

Особливу роль у становленні термінів відіграє соціальна практика, зокрема зміна способів працевлаштування, форм володіння активами, розподілу доходів. Наприклад, у зв'язку з розвитком платформи Uber, Glovo, Upwork виникла потреба в термінах для опису роботи без контракту, на короткостроковій основі, із використанням цифрової платформи. Так виникають поняття: гнучка зайнятість, самозайнятість, гіг-економіка, які спочатку запозичуються з англійської, а потім отримують адаптовану форму в українських джерелах [30, с. 79; 67, с. 49].

Сучасна термінологія активно розвивається в напрямку стиснення інформації, що виявляється у зростанні кількості аббревіатур: IPO, ESG, KYC, SWOT, NPL, ROI. Часто ці скорочення зберігають англійську форму навіть в українських документах, адже переклад аббревіатур призводить до зменшення впізнаваності або втрати лаконічності [43, с. 95]. Проте для цільової аудиторії необхідно подавати розшифровки і коментарі — і це є важливою частиною стандартизації терміносистеми [6, с. 64].

Не менш важливою рисою сучасного термінотворення є семантична гнучкість: нові терміни часто мають невизначені або розмиті значення, що змінюються відповідно до регіону, законодавчої бази, економічної школи. Наприклад, термін sustainability може в різних контекстах означати екологічну стійкість, соціальну рівність, ефективність витрат або довгострокову прибутковість. Відповідно, його український еквівалент

сталий розвиток також не є однозначним і потребує уточнення [44, с. 69; 22, с. 112].

Ще одним важливим процесом є використання комп'ютеризованих корпусів мови для верифікації нових термінів. Сучасні перекладачі та лінгвісти все частіше звертаються до корпусів типу Sketch Engine, British National Corpus, News on the Web для вивчення реального вживання термінів у контексті [10, с. 120]. Це дає змогу простежити частотність, колокаційні зв'язки, граматичні моделі, і, відповідно, забезпечити адекватну інтеграцію терміна в мовний простір [18, с. 103].

Таким чином, становлення сучасної економічної термінології є багаторівневим процесом, що поєднує у собі динамічність, кросдисциплінарність, інтернаціоналізацію, цифровізацію, семантичну нестабільність і технологічну залежність. У сучасному світі термін стає не лише засобом точного найменування, а й інструментом впливу, просування знань і формування нової економічної реальності.

Висновки до розділу 1

У межах першого розділу було проаналізовано економічну термінологію як багатокомпонентну та динамічну мовну систему, що відіграє ключову роль у професійній комунікації. Встановлено, що термін у галузі економіки є спеціалізованою мовною одиницею, яка має чітке поняттєве наповнення, структурну організацію, прагне до однозначності та функціонує у межах певної терміносистеми. Економічні терміни не існують у відриві, а перебувають у тісному взаємозв'язку з іншими поняттями, формуючи складні концептуальні поля.

Класифікація економічних термінів за структурними та семантичними ознаками дозволяє виділити прості, складні, похідні, аббревіатурні та аналітичні одиниці. Водночас за змістовою наповненістю терміни можуть

бути загальними або вузькоспеціалізованими, однозначними чи багатозначними, метафоричними або буквальними. Розуміння класифікаційних ознак сприяє точнішому відтворенню термінів у перекладі та науковій практиці.

Дослідження джерел поповнення економічної термінології показало, що найбільшу роль у сучасному термінотворенні відіграють запозичення з англійської мови, зокрема через міжнародну фінансову комунікацію, інформаційні технології, глобалізаційні процеси та правові стандарти. Водночас активними залишаються й внутрішньомовні механізми — словоскладання, афіксація, семантична деривація.

Особливості становлення сучасної економічної термінології вказують на її гнучкість, відкритість до нових впливів та здатність швидко адаптуватися до змін економічного середовища. Важливими характеристиками сучасної терміносистеми є інтернаціоналізація, міждисциплінарність, часткова стандартизація, поява гібридних терміноодиниць та зростання кількості метафоризованих термінів. Ці тенденції формують нову якість економічного дискурсу та висувають нові вимоги до фахівців, зокрема перекладачів, лінгвістів і термінографів.

Таким чином, економічна термінологія є складною і водночас надзвичайно важливою системою, що постійно розвивається, відображаючи як внутрішні мовні закономірності, так і позамовні економічні реалії.

РОЗДІЛ 2.

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

2.1 Основні стратегії та прийоми перекладу термінології

Переклад економічної термінології є одним із найвідповідальніших завдань у професійній перекладацькій діяльності, оскільки потребує не лише мовної, а й фахової компетенції. Термін є не просто лексемою, а носієм конкретного поняття, що функціонує в певному концептуальному полі. У зв'язку з цим вибір стратегії і перекладацьких прийомів на пряму залежить від типу терміна, його структури, функції у тексті, жанру, стилістичного регістру і контексту [14, с. 52; 69, с. 93].

Серед найбільш поширених стратегій перекладу термінології в економічних текстах виділяють еквівалентний переклад, транскрипцію або транслітерацію, калькування, описовий переклад, узагальнення, модуляцію та функціонально-комунікативну заміну [22, с. 115; 48, с. 67; 5, с. 81].

Еквівалентний переклад є найоптимальнішим варіантом у разі наявності загальноприйнятого українського відповідника. Наприклад, *inflation* → інфляція, *gross domestic product* → валовий внутрішній продукт (ВВП), *monetary policy* → грошово-кредитна політика [3, с. 109]. Еквіваленти зазвичай фіксуються у термінологічних словниках, стандартах і законодавчих документах. У таких випадках перекладач має дотримуватись уніфікованих формулювань, зокрема у фінансовій звітності чи нормативно-правовій документації [34, с. 58].

Проте часто трапляються терміни, які не мають точного відповідника, особливо новітні або вузькоспеціалізовані одиниці. У таких випадках доцільно використовувати транскрипцію або транслітерацію, наприклад: *startup* → стартап, *outsourcing* → аутсорсинг, *benchmarking* → бенчмаркінг, *tokenomics* → токеноміка [66, с. 127]. Така стратегія дозволяє зберегти

міжнародну впізнаваність терміна, особливо в діловому та технічному контексті [9, с. 76].

Іншим ефективним прийомом є калькування — дослівне перекладання складових частин терміна. Наприклад, *fixed assets* → основні засоби, *cash flow* → грошовий потік, *market failure* → збій ринку [35, с. 89]. Хоча калькування часто допомагає зберегти структурну подібність між мовами, воно вимагає обережності, оскільки буквальний переклад не завжди передає адекватне значення в межах іншої мовної системи [27, с. 101].

Описовий переклад застосовується у випадках, коли термін не має сталого еквівалента або є новим поняттям. Такий підхід передбачає відтворення змісту терміна розгорнутою конструкцією. Наприклад: *hedge fund* → інвестиційний фонд із високим рівнем ризику, *green bond* → облигація для фінансування екологічних проєктів [46, с. 122; 55, с. 61]. Такий переклад є громіздким, проте інформативним, і часто використовується у перекладацьких коментарях чи перших згадках у тексті [13, с. 40].

Модуляція передбачає зміну точки зору або категорії опису. Наприклад, *overhead costs* можна перекласти не як накладні витрати, а як загальновиробничі витрати, залежно від стилістики і цільової аудиторії [77, с. 49]. Так само *bottom line* у фінансовому контексті може означати фінальний результат, чистий прибуток або висновок, залежно від того, чи йдеться про бухгалтерський баланс чи риторичне завершення аналітичного звіту [61, с. 103].

Функціонально-комунікативна заміна використовується у тих випадках, коли буквальний переклад не забезпечує розуміння або порушує мовні норми цільової мови. Наприклад, *liquidity trap* не перекладається дослівно як пастка ліквідності, а часто — як ситуація, коли монетарна політика втрачає ефективність через низькі процентні ставки [31, с. 117]. Або *shadow banking system* — замість тіньова банківська система доречно застосувати позабанківський фінансовий сектор [20, с. 133].

У процесі перекладу економічної термінології велике значення має також контекст. Наприклад, термін *leverage* залежно від контексту може означати: фінансовий важіль, коефіцієнт заборгованості, інструмент впливу або перевага в переговорах [38, с. 77]. У зв'язку з цим виникає потреба у контекстуалізованому підході, за якого перекладач повинен глибоко розуміти не лише мовну структуру, а й економічний зміст терміна [17, с. 64].

У деяких випадках перекладачам доводиться вдаватися до узагальнення або конкретизації. Наприклад, *financial instruments* може бути передано як фінансові інструменти, або конкретизовано як цінні папери, деривативи, облігації — якщо того вимагає контекст [43, с. 110]. Аналогічно, *equity* — універсальний термін, який у бухгалтерії перекладається як власний капітал, у фінансах — як акції, у праві — як справедливість або рівність [50, с. 98].

Слід зазначити, що перекладач економічних текстів повинен орієнтуватися не лише на мовні засоби, а й на документальні стандарти. Так, у перекладі фінансової звітності (наприклад, IFRS або GAAP) забороняється вільний переклад термінів, що мають затверджене тлумачення. Відповідно, *statement of financial position* необхідно перекладати як звіт про фінансовий стан, а не баланс — попри стилістичну зручність останнього варіанта [71, с. 88].

У практиці перекладу існують також випадки лексичної заміни з урахуванням мовних традицій. Наприклад, англійський термін *tax avoidance* у британському праві означає легальні способи мінімізації податкового навантаження, тоді як в українському контексті більш звичним є термін оптимізація оподаткування, що є стилістично нейтральнішим [40, с. 132].

У процесі перекладу економічної термінології особливої уваги потребує зіставлення термінів, що функціонують у різних мовах, зокрема англійській, українській та німецькій, оскільки між ними існують як структурні подібності, так і концептуальні відмінності. Перекладачеві часто необхідно враховувати не лише лінгвістичний, а й правовий, культурний та галузевий контекст.

Один із характерних прикладів — термін *gross domestic product* (англ.) → валовий внутрішній продукт (укр.) → *Bruttoinlandsprodukt* (нім.). У цьому випадку ми спостерігаємо еквівалентний переклад, який відображає стабільний концепт, закріплений у макроекономічній терміносистемі трьох мов. Така термінологічна сталість є результатом гармонізації економічної лексики в межах міжнародної звітності та статистики [28, с. 64].

Інший приклад — термін *leverage*. У фінансовому контексті англійською він має значення коефіцієнт фінансового важеля, що в українській мові може передаватися як фінансовий важіль або важіль управління капіталом. У німецькій мові відповідником є *Finanzhebel* або *Leverage-Effekt*, що вказує на вплив залученого капіталу на прибутковість власного капіталу. Тут доречною є стратегія модуляції, оскільки прямий переклад «важіль» не передає повною мірою специфіку економічного змісту [53, с. 91].

Ще одним прикладом може бути *tax haven* → податковий притулок (укр.) → *Steueroase* (нім.). Англійський термін має нейтральне або негативне забарвлення залежно від контексту, тоді як у німецькому перекладі слово *Oase* (оаза) надає образного, іронічного відтінку. Таким чином, у німецькому варіанті спостерігається метафоризація терміна, яка відсутня в українському еквіваленті, що зберігає буквальный зміст [17, с. 75].

У деяких випадках терміни перекладаються з функціональною адаптацією. Наприклад, *consumer price index* → індекс споживчих цін → *Verbraucherpreisindex*. Усі три варіанти мають синтаксично подібну структуру, проте в німецькій мові використовується складне складене іменникове словосполучення, що є типовим для економічної німецької терміносистеми.

Аналіз терміна *outsourcing* показує, що український переклад — аутсорсинг — зазвичай транслітерується без змін, у той час як німецький варіант може зберігати англіцизм (*Outsourcing*), але також іноді перекладається описово як *Auslagerung von Geschäftsprozessen* (делегування

бізнес-процесів). Тут бачимо комбінацію транскрипції та описового перекладу, що залежить від жанру тексту та цільової аудиторії [42, с. 88].

Цікавим є також приклад *stock option* → опціон на акції → *Aktienoption*. Усі три мови використовують складові, що базуються на юридично-економічних реаліях фондового ринку. Український варіант застосовує пояснювальний переклад, тоді як німецький — калькує структурну модель оригіналу. Цей випадок ілюструє морфологічну адаптацію при збереженні термінологічної точності.

Поняття *due diligence* є складним для перекладу, оскільки не має точного еквівалента в багатьох мовах. В українській мові вживається варіант перевірка фінансового стану компанії перед угодою, тоді як у німецькій — *sorgfältige Prüfung* або ж використовується сам англіцизм *Due-Diligence-Prüfung*. У цьому разі спостерігається поєднання описового перекладу та іншомовного включення, що зумовлено складністю терміна і культурною специфікою його вживання [33, с. 112].

Окрему групу становлять стандартизовані терміни міжнародної звітності, наприклад:

International Financial Reporting Standards (IFRS) → Міжнародні стандарти фінансової звітності → *Internationale Rechnungslegungsstandards (IFRS)*;

earnings per share (EPS) → прибуток на акцію → *Gewinn je Aktie* [24, с. 70].

Такі терміни потребують особливої точності у перекладі, тому зазвичай мають фіксовані еквіваленти в усіх офіційних документах. Помилки або відхилення від стандарту можуть призвести до юридичних і фінансових непорозумінь.

Іншим прикладом перекладацької стратегії є адаптація під правову систему цільової мови. Так, термін *capital gains tax* англійською передається українською як податок на приріст капіталу, а німецькою — *Kapitalertragsteuer*. У німецькому варіанті використано інший концепт (дохід

від капіталу), притаманний місцевому податковому праву, що свідчить про функціонально-правову адаптацію терміна [21, с. 113].

Деякі терміни набувають у перекладі вужчого або ширшого значення. Наприклад, merger → злиття → Fusion. Українське слово злиття може означати як merger, так і acquisition (поглинання), тоді як у німецькій термінології існує чіткий поділ: Fusion — злиття, Übernahme — поглинання. Отже, при перекладі з англійської українською може виникнути семантичне узагальнення, а з німецької — потреба в термінологічному уточненні [44, с. 93].

Термін asset-backed securities (ABS) передається українською як цінні папери, забезпечені активами, а німецькою — forderungsbesicherte Wertpapiere. У цьому випадку обидві мови застосовують описову модель перекладу, проте структура речення відрізняється: українська мова розміщує пояснювальний компонент після іменника (цінні папери), тоді як у німецькій — перед (besicherte Wertpapiere). Це демонструє морфо-синтаксичні особливості термінобудови [18, с. 60]. Ще один цікавий приклад — portfolio diversification → диверсифікація портфеля → Portfolio-Diversifikation. Тут терміни є прямими еквівалентами, що зберігають складову структуру та зміст. Водночас, у німецькій мові часто використовуються гібридні конструкції, в яких один компонент — англійський (Portfolio), а другий — рідномовний (Diversifikation). Це вказує на змішане термінотворення в сучасній німецькій економічній мові [61, с. 77].

Термін credit rating у перекладі українською — кредитний рейтинг, німецькою — Kreditwürdigkeit або Rating. У німецькій практиці паралельно функціонують як міжнародний термін Rating, так і локалізований варіант Kreditwürdigkeit, який має ширше значення — не лише оцінка, а й платоспроможність клієнта. Отже, переклад може змінюватися залежно від контексту — офіційного фінансового або загальноекономічного [12, с. 83].

Розглянемо також *to hedge risks* → хеджувати ризики → *Risiken absichern*. У той час як англійська та українська використовують спеціалізований термін хеджування, у німецькій віддається перевага фразовим конструкціям із загальнозживаними дієсловами, що виконують ту ж функцію. Це приклад лексичної адаптації до норм ділового стилю [7, с. 91].

Термін *fiscal stimulus* → фіскальний стимул → *fiskalischer Anreiz* демонструє структурну відповідність у трьох мовах, однак переклад англійського *stimulus* потребує стилістичного узгодження. Наприклад, у політичному дискурсі українською також можливе вживання державне стимулювання економіки, що є контекстуальною трансформацією [35, с. 100].

Нотатка для перекладачів: деякі терміни англійської мови не мають повних відповідників у німецькій чи українській. Наприклад, *quantitative easing* — українською: кількісне пом'якшення грошово-кредитної політики; німецькою: *quantitative Lockerung*. Такий термін зазвичай вимагає пояснювального контексту або нотатки, оскільки стосується складних інструментів монетарної політики центральних банків [69, с. 105].

2.2 Проблема міжмовної еквівалентності в перекладі економічних термінів

Проблема міжмовної еквівалентності є однією з найважливіших у сфері перекладу спеціалізованих текстів, особливо економічного спрямування. Термін як мовна одиниця, що репрезентує вузькоспеціалізоване поняття, має не лише лексичне, а й концептуальне значення. У міжмовному перекладі економічних термінів часто спостерігається невідповідність між мовними системами, поняттєвими категоріями та правовими реаліями, що ускладнює вибір еквівалента [80, с. 47; 64, с. 121].

Еквівалентність терміна в перекладі передбачає не просто передачу слова іншою мовою, а збереження його функціонального призначення в іншомовному тексті. Однак, не кожен термін має прямий відповідник в іншій мові. Так, наприклад, англійський термін *underwriting* не має точного українського еквівалента, а залежно від контексту може перекладатися як гарантування емісії, страхування ризиків, передплата тощо [73, с. 53; 65, с. 55; 22, с. 39].

Особливу складність становлять так звані часткові еквіваленти, коли в мові перекладу існує термін, близький за значенням, але відмінний за сферою вживання або юридичним статусом. Наприклад, *bankruptcy* перекладається як банкрутство в українській мові, проте правовий механізм процедури в обох країнах має різні ознаки. У німецькій мові відповідником є *Insolvenz*, однак це поняття не тотожне за змістом до англійського [16, с. 89; 26, с. 74].

Ще одна проблема — відсутність терміна в мові перекладу, що трапляється при перекладі новітніх економічних концепцій, таких як *quantitative easing*, *helicopter money*, *green economy*. У таких випадках перекладач мусить або створювати неологізм, або застосовувати описову стратегію перекладу. Наприклад, *helicopter money* передається як масове розповсюдження грошей з метою стимулювання економіки, що хоч і є зрозумілим, проте надто громіздким для повторного використання [5, с. 17; 36, с. 124; 33, с. 126].

Формальні відмінності у терміносистемах також ускладнюють переклад. У німецькій мові притаманна тенденція до створення складних іменників, у той час як в українській та англійській — до аналітичних конструкцій. Наприклад, *Verbraucherpreisindex* → індекс споживчих цін → *consumer price index*. У перекладі необхідно зберігати баланс між точністю й зрозумілістю [37, с. 135; 20, с. 127; 74, с. 85].

Проблема міжмовної еквівалентності загострюється в умовах полісемії. Наприклад, англійський термін *equity* залежно від контексту перекладається як власний капітал, акціонерний капітал, справедливість або частка в

капіталі. В німецькій мові він може передаватися як *Eigenkapital*, *Aktien*, *Gerechtigkeit*. Така варіативність вимагає від перекладача глибокого розуміння контексту та знання спеціалізованої термінології [58, с. 32; 74, с. 87].

Когнітивна розбіжність між поняттями у різних мовах часто виникає через культурні відмінності. Наприклад, термін *tax avoidance* має нейтрально-правовий характер в англійському дискурсі, тоді як українською його аналог ухилення від сплати податків може мати негативне кримінальне забарвлення. У німецькому — *Steuervermeidung* — також трактується неоднозначно залежно від контексту [9, с. 54; 21, с. 37].

Додаткові складнощі виникають у процесі перекладу абревіатур і скорочень, які часто мають закріплені відповідники у професійній практиці. Наприклад, англійське *GDP* → *ВВП* → *ВІР* (*Bruttoinlandsprodukt*). У разі відсутності офіційного перекладу застосовується транслітерація або пояснення: *IPO* (*initial public offering*) → перше публічне розміщення акцій → *Börsengang* [23, с. 38; 31, с. 8; 9, с. 90]. Еквівалентність також порушується при перекладі ідіом чи фразеологічних зворотів, наприклад: *bear market* → ринок ведмедя (буквально) → ринок з понижувальною тенденцією (функціонально). У німецькій мові аналогом є *Bärenmarkt*, який одночасно є калькою і терміном. У таких випадках зберігається образність, однак можлива зміна стилістичної маркованості [46, с. 109; 77, с. 27]. Проблема еквівалентності має і жанрову специфіку. У фінансовій документації допустима лише нормативна термінологія, тоді як у публіцистиці можуть вживатися синоніми або стилістичні варіанти. Наприклад, *budget deficit* у ділових текстах буде дефіцит бюджету, а в публіцистиці — перевищення витрат над доходами. У німецькій: *Haushaltsdefizit* [44, с. 150; 69, с. 53].

Особливу увагу в аналізі міжмовної еквівалентності необхідно приділяти відтворенню економічної термінології в умовах правових і культурних відмінностей. Наприклад, поняття *default* в англійській мові вживається у значенні неспроможності виконати фінансові зобов'язання, що

в українській мові частіше передається як дефолт, проте в юридичних контекстах може звучати як невиконання боргових зобов'язань, а в німецькій — як *Zahlungsausfall* або *Kreditausfall*. Це вимагає не лише точного лексичного вибору, а й глибокого розуміння галузі, до якої належить текст.

Проблему також становлять терміни, які мають співзвучні, але концептуально різні значення в різних мовах. Наприклад, термін *liquidation* в англійській мові часто вживається у фінансовому та юридичному контекстах як процес припинення діяльності підприємства. В українській мові воно перекладається аналогічно — ліквідація, але має також інше значення (фізичне знищення), що вимагає особливої обережності в публічному дискурсі. У німецькій мові відповідником буде *Liquidation* або *Auflösung*, залежно від контексту. Складним є також переклад термінів із високим ступенем узагальнення або фахового навантаження, як-от *policy*. Цей термін має численні варіанти перекладу — політика, стратегія, напрям діяльності, і точний варіант обирається з урахуванням галузі: *monetary policy* — грошово-кредитна політика, *fiscal policy* — бюджетна політика, *insurance policy* — страховий поліс. У німецькій мові — відповідно *Geldpolitik*, *Fiskalpolitik*, *Versicherungspolice*. Це свідчить про необхідність опори на контекстуальну відповідність, а не лише словникову.

Крім того, при перекладі термінів із відтінками конотації або прагматичними ознаками виникає питання не лише передачі змісту, а й емоційного чи стилістичного ефекту. Наприклад, *austerity measures* дослівно передається як заходи жорсткої економії, однак у політичному або журналістському контексті українською можуть з'являтися варіанти типу непопулярні бюджетні рішення. У німецькій мові часто вживають термін *Sparmaßnahmen*, який теж несе негативний емоційний відтінок. У таких випадках важливо зберегти комунікативну функцію терміна, а не лише його логічну структуру.

Ще одним викликом є внутрішньомовна багатозначність, коли український термін має кілька відповідників в англійській або німецькій.

Наприклад, слово прибуток в українській мові має англійські відповідники *profit, income, earnings, gain* — кожен із яких має свою специфіку. У німецькій мові це може бути *Gewinn, Einkommen, Ertrag*. Без правильного контексту вибір стає неточним, що порушує якість перекладу.

У ситуаціях, коли йдеться про переклад термінів, що мають власні юридичні або інституційні традиції, особливо важливо звертатися до офіційних глосаріїв, наприклад, Європейського центрального банку, Світового банку, МВФ або Європейського Союзу. Такі джерела забезпечують уніфікований підхід до термінології, що мінімізує помилки й дозволяє дотримуватися стандартів термінологічної еквівалентності.

Важливу роль у забезпеченні міжмовної еквівалентності відіграє також усвідомлення жанру тексту: діловий звіт, стаття, законодавчий документ чи аналітичний огляд вимагають різного рівня точності, формальності та термінологічного насичення. Одна й та сама лексема може мати різні варіанти перекладу залежно від цільової аудиторії: *cash flow* — грошовий потік у бухгалтерському обліку, але рух готівки у банківському звіті або оборот коштів у фінансовому огляді.

Ще одним важливим аспектом проблеми міжмовної еквівалентності є наявність культурно зумовлених термінів, які існують лише в межах певної економічної або соціальної системи. Наприклад, англomовний термін *pension scheme* вказує на конкретну організаційну модель пенсійного забезпечення, яка не має повного відповідника в українському чи німецькому контекстах. Переклад як пенсійна схема або пенсійний план може бути формально точним, однак не відображає нюансів системи — таких як фінансування, регуляція, участь держави або приватних фондів. У німецькій мові натомість вживається *betriebliche Altersversorgung* або *gesetzliche Rentenversicherung* залежно від моделі. У таких випадках перекладач мусить не лише відтворити термін, але й за потреби доповнити його коротким поясненням, особливо в офіційній документації.

Проблемним є також відтворення термінів з новітнім або ще нестандартизованим значенням, що стосується, наприклад, цифрової економіки. Термін *fintech* (*financial technology*) є прикладом неологізму, який уже прижився в англійській, але в українській мові не має стабільного перекладу: вживаються варіанти *фінтех*, *фінансові технології*, *інновації у сфері фінансів*. У німецькій зустрічається як *Fintech*, так і *Finanztechnologien*. Така варіативність у перекладах ускладнює створення термінологічної єдності в текстах різного типу.

Не менш важливим є й питання стилістичної відповідності еквівалентів. У багатьох випадках переклад може бути формально правильним, але стилістично неприйнятним або занадто книжним. Наприклад, англійський термін *leverage* може означати як фінансовий важіль, так і рівень заборгованості компанії відносно її активів. Переклад як *левередж* трапляється в неофіційній пресі та блогах, однак є стилістично невідповідним для академічного або офіційного вжитку. В таких випадках потрібно обирати між стилістично нейтральним, але довшим варіантом (коефіцієнт заборгованості) або спеціалізованим, але менш зрозумілим для широкого кола читачів.

Іншою проблемою є фальшиві друзі перекладача — слова, які схожі за формою, але не тотожні за змістом. Наприклад, англійське *actual* часто перекладають як *актуальний*, хоча правильний переклад — *фактичний*, тоді як *актуальний* — це *relevant* або *topical*. Подібна ситуація спостерігається з терміном *eventual*, який означає *кінцевий* або *остаточний*, а не *можливий*. Такі лексеми в економічному перекладі можуть повністю змінити зміст документа, тому перекладач має бути особливо уважним до подібних випадків.

Також слід згадати про ситуації, коли одна мовна одиниця охоплює декілька понять в іншій мові, що призводить до зміни структури тексту під час перекладу. Наприклад, англійське слово *subsidy* в українській мові розпадається на кілька варіантів залежно від контексту — *дотація*, *субсидія*,

фінансова допомога. У німецькій мові — Subvention, Förderung, Zuschuss. Кожен із варіантів не є синонімом, а має чіткі межі вживання, що вимагає від перекладача вміння ідентифікувати термін у межах конкретної предметної області. В умовах дедалі ширшої інтернаціоналізації ринку та комунікації між фахівцями з різних країн, переклад економічної термінології набуває не лише лінгвістичної, а й економіко-політичної важливості. Неправильне або неточне тлумачення термінів у договорах, фінансовій звітності чи нормативних документах може призвести до юридичних непорозумінь, фінансових втрат або спотворення інформації. Саме тому поняття міжмовної еквівалентності в галузі економіки не може розглядатися як суто лінгвістичне — воно тісно пов'язане з професійними стандартами, регламентами та реальними механізмами економічної діяльності.

Таким чином, досягнення міжмовної еквівалентності в перекладі економічної термінології не зводиться до механічного добору синонімів чи калькування. Воно потребує системного підходу, міжкультурної чутливості, знання юридичних та економічних реалій, а також здатності інтерпретувати зміст терміна у відповідному професійному контексті. Саме такий підхід дозволяє не лише зберегти точність, а й забезпечити функціональність термінів у текстах різного типу та призначення.

2.3 Роль контексту в перекладі багатозначних економічних термінів

У процесі перекладу економічної термінології контекст відіграє вирішальну роль, особливо коли йдеться про багатозначні терміни, які можуть мати кілька інтерпретацій залежно від ситуації, жанру, сфери застосування або національної терміносистеми. Одне й те саме слово може функціонувати як загальноживане, технічне, юридичне або стилістично марковане, а тому без розуміння контексту правильний переклад стає практично неможливим.

Прикладом служить англійське слово *account*. У бухгалтерському контексті це рахунок (як у банку чи бухгалтерській системі), у правовому — звітність, у загальному вжитку — врахування або пояснення. Наприклад, у фразі *to take something into account* переклад буде взяти до уваги, тоді як *bank account* — банківський рахунок, а *profit and loss account* — рахунок прибутків і збитків. Без врахування специфіки тексту вибір перекладацького рішення може стати помилковим.

Інший багатозначний термін — *capital*. У фінансовому контексті це капітал, у географічному — столиця, в політичному — центральне місто влади. Навіть у межах економічної термінології це слово може означати різні поняття: *working capital* — оборотний капітал, *authorized capital* — статутний капітал, *venture capital* — ризиковий капітал. Лише розуміння ширшого контексту допомагає точно ідентифікувати, про що йдеться у конкретному тексті.

Контекст також дозволяє виявити значення таких термінів, як *margin*. У біржовій термінології це маржа — різниця між купівельною і продажною ціною. У банківській справі — це може бути гарантійна сума, яка вноситься клієнтом на рахунок. У роздрібній торгівлі — це торговельна націнка. Такі відтінки значення критично важливо враховувати під час перекладу, аби уникнути змістових спотворень.

Ще один багатозначний термін — *bond*. У сфері фінансів це облігація, у страховій справі — гарантія, у правовій — зобов'язання. У загальноживаному мовленні — зв'язок. Наприклад, *corporate bond* — це корпоративна облігація, а *bond of trust* — це вже емоційний чи соціальний зв'язок. Відповідно, переклад може бути як технічним, так і емоційно забарвленим, залежно від жанру.

Термін *rate* — ще один приклад багатозначності. Він може позначати ставку (*interest rate* — відсоткова ставка), тариф (*exchange rate* — курс обміну), коефіцієнт (*unemployment rate* — рівень безробіття) або навіть швидкість (*rate of growth* — темп зростання). Відповідно, переклад цього

терміна без урахування його оточення може призвести до суттєвих смислових помилок.

Наведемо приклад з терміном *assets*. У фінансовій звітності він перекладається як активи, проте в інвестиційній сфері це може бути майно або ресурси. У страховій галузі — фінансові гарантії. Фраза *fixed assets* означає основні засоби, а *current assets* — оборотні активи. Без врахування контексту важко передати точне значення цього базового терміна.

Також важливо розуміти, що контекст включає не лише лінгвістичне оточення терміна, а й жанрову специфіку тексту. Наприклад, у рекламному або маркетинговому тексті термін *value* може означати цінність (у сенсі переваг для клієнта), у бухгалтерії — вартість, а в інвестиціях — ринкова оцінка. Відповідно, переклад буде змінюватися: *customer value*, *book value*, *market value* — три різні концепти, що потребують диференційованого підходу.

Контекст також визначає стилістичну відповідність терміна. Наприклад, слово *loan* може мати переклад позику, позичку, кредит, залежно від того, наскільки формальний або розмовний характер має текст. У офіційній банківській документації доцільніше використовувати кредит, у побутовому мовленні — позичка. Якщо не враховувати стиль, переклад може звучати недоречно або не відповідати очікуванням цільової аудиторії.

Ще одним прикладом є слово *share*. У контексті корпоративного права це — акція, у загальній лексиці — частка, у маркетингу — доля ринку. *Shareholder* — акціонер, але *market share* — ринкова частка. Перекладач, який орієнтується лише на словник, не зможе передати точне значення без урахування змістової побудови речення та всієї тематики тексту.

Не менш значущим є врахування інтертекстуального контексту, тобто попередніх згадувань терміна в документі. Якщо на початку тексту *revenue* перекладено як дохід, то в наступних згадуваннях не варто без потреби замінювати його на виручка, аби зберігати термінологічну цілісність.

Особливо це важливо в офіційних звітах, де зміна терміна без пояснення може викликати сумніви в точності інформації.

В умовах розвитку міжнародної економіки та активного поширення англійської термінології зростає потреба в глибокому аналізі семантичних трансформацій при перекладі. Багато економічних термінів в англійській мові володіють полісемічною природою, а їх точне значення визначається винятково на основі контекстуального аналізу. Зокрема, термін *position* в економічному тексті може означати посаду в організаційній структурі (наприклад, *senior position* – вища посада), але в інвестиційному контексті це слово вказує на інвестиційну позицію або обсяг активів у портфелі. Якщо ж ідеться про бухгалтерський баланс, *position* може стосуватись становища компанії на певну дату.

Інший приклад – термін *interest*, який часто помилково перекладають лише як відсотки у фінансовому контексті. Насправді, він має значно ширший спектр значень: *stakeholder interest* – інтереси зацікавлених сторін, *interest in a company* – частка у власності компанії, *conflict of interest* – конфлікт інтересів. Відповідно, переклад цього слова змінюється залежно від жанру тексту – аналітичного звіту, юридичного договору чи біржової новини.

Контекст також змінює значення нібито усталених термінів. Наприклад, *equity* у фінансовій звітності зазвичай перекладається як власний капітал, проте в інших випадках може означати акції (особливо *equity securities* – акції), або навіть справедливість, якщо мова йде про розподіл ресурсів (наприклад, у виразі *equity in taxation* – справедливість у податковій системі). Це доводить, що контекст не тільки уточнює значення, а й кардинально його змінює.

Суттєвий вплив на вибір перекладу має фразеологічне оточення терміна. Так, термін *market* у різних словосполученнях створює нові значення: *market economy* – ринкова економіка, *market research* – дослідження ринку, *to market a product* – просувати продукт на ринку, *stock market* – фондовий ринок.

Водночас, окремо взяте слово *market* у деяких контекстах вимагає перекладу як сегмент, середовище, торговельна платформа – залежно від типу тексту.

Контекст відіграє ключову роль і у перекладі дієслів. Наприклад, слово *to balance* у фразі *to balance the budget* означає збалансувати бюджет, однак у фразі *to balance accounts* – звести рахунки. У технічних описах *to balance* може означати вирівнювати або регулювати вагу/обсяг, а в економіко-політичних дебатах – знайти компроміс.

Ще більш складним є переклад термінів, які в різних мовах мають частково перехресні значення, тобто не повністю збігаються. Наприклад, термін *regulation* перекладається як регулювання, але в англійському контексті це частіше означає постанову, вимогу, норму, яка має юридичну силу. У фразі *EU regulations on banking* українською краще передати як нормативні акти ЄС щодо банківської діяльності. Прямий переклад як регулювання тут був би неточним.

Слід зазначити, що один термін може мати водночас буквально та метафоричне значення, і лише контекст визначає його актуальне тлумачення. Наприклад, слово *bubble* у загальному мовленні означає мильна бульбашка, але в економіці – це ціновий міхур (як у фразі *housing bubble* – міхур на ринку нерухомості). У такому випадку без знання предметної сфери переклад матиме хибну конотацію.

Окремої уваги заслуговують терміни, що трансформуються залежно від граматичної форми. Наприклад, *margin* як іменник означає маржу, але у вигляді дієслова *to margin* у деяких текстах може означати нараховувати надбавку, регулювати прибуток, вести облік доходності. Ці випадки є складними, адже потребують не лише словникової еквівалентності, а й досконалого розуміння функції слова в реченні.

Окремі економічні терміни в англійській мові мають унікальні фразеологічні конструкції, які вимагають перекладу шляхом трансформацій. Наприклад, *to go public* не означає стати публічним буквально, а має специфічне значення – вийти на фондовий ринок, тобто розпочати публічну

торгівлю акціями. Такий переклад потребує не лише розуміння структури речення, але й знання економічної практики.

Контекст також допомагає визначити відтінок модальності терміна. Наприклад, *exposure* у фінансових документах означає рівень ризику, піддавання впливу ризику, але в загальному вжитку може бути розголошенням або викриттям. Переклад як ризик під впливом активів або ризик втрати інвестицій буде точним лише за умови, що зрозумілий зміст документа.

Таким чином, без чіткого аналізу контексту неможливо здійснити повноцінний та професійний переклад багатозначних економічних термінів. Це стосується не лише лексичних одиниць, а й цілісних конструкцій, сталих виразів, термінологічних колокацій, а також жанрово-стилістичних особливостей. У результаті, контекст у перекладі економічної термінології виконує не допоміжну, а визначальну роль – як у розумінні, так і в точній передачі терміна.

У перекладі економічних термінів критично важливо враховувати не лише лексичне значення слова, а й його функціональне навантаження в конкретному мовному середовищі. Так, термін *liability* у правовому контексті може означати відповідальність, але в бухгалтерії – це пасиви або зобов'язання. У фразі *limited liability company* переклад буде як товариство з обмеженою відповідальністю, тоді як *current liabilities* – це вже поточні зобов'язання. Без розуміння повного контексту термін може бути хибно інтерпретований.

Іншим прикладом багатозначності є слово *volume*, яке в економічних текстах може позначати обсяг продажів, обсяг виробництва, кількість угод, фінансову масу тощо. Наприклад, *trading volume* – це обсяг торгів, *volume of output* – обсяг продукції, *volume discount* – знижка за обсягом. І лише залежно від галузевого контексту (роздрібна торгівля, інвестиційна діяльність, логістика) переклад цього терміна набуває точності.

Термін *deposit* у банківській справі має значення вклад або депозит, але у фінансовому документі підприємства *deposit* може означати заставу, гарантійний внесок або навіть зберігання коштів. Наприклад, *security deposit* – це заставний платіж, а *fixed deposit* – строковий вклад. У побутовому контексті вживання терміна *deposit for rent* означатиме застava за оренду. Така гнучкість перекладу залежить від граматичної будови речення та цільової аудиторії.

Контекст також критичний при перекладі скорочених форм і абревіатур. Наприклад, абревіатура *GDP* – *Gross Domestic Product* – завжди перекладається як валовий внутрішній продукт, проте *GNP* (*Gross National Product*) – валовий національний продукт, а *GNI* (*Gross National Income*) – національний дохід. Ці терміни часто плутають, адже в неформальному контексті вони вживаються як взаємозамінні, але в макроекономіці мають різні аналітичні значення.

Схожа ситуація з терміном *credit*, який у банківській сфері означає кредит, але в бухгалтерії – це може бути кредитове сальдо, кредитовий запис, або навіть платіж за рахунок клієнта. У системі подвійного запису термін *to credit an account* означає записати в кредит рахунку, що має зовсім інше значення, ніж просто надати кредит. У маркетингу *credit* може означати визнання або пільгу для клієнта. Наприклад, *store credit* – це товарна компенсація, а не грошовий переказ.

Важливе значення має також географічний або національний контекст. Наприклад, англійський термін *payroll* у США означає загальний фонд оплати праці працівників, включно з податками, бонусами та утриманнями. В українському контексті подібний термін – заробітна плата, але *payroll system* – це вже система нарахування зарплати, а *payroll taxes* – податки на фонд оплати праці. Отже, прямий переклад може бути хибним без урахування правових або організаційних реалій країни.

Термін *coverage* є ще одним прикладом, коли контекст повністю змінює переклад. У страхуванні це страхове покриття, у медичному контексті –

охоплення медичними послугами, у ЗМІ – висвітлення подій, у бухгалтерії – коефіцієнт покриття зобов'язань. Фраза *insurance coverage* перекладається як страхове покриття, але *coverage ratio* – показник покриття боргу прибутком.

Контекст важливий навіть для прикметників. Слово *gross* у *gross income* перекладається як валовий дохід, але в *gross weight* – брутто, а в *gross negligence* – груба недбалість. Ці відмінності вимагають глибокого розуміння того, у якому саме секторі використовується термін: бухгалтерія, право, логістика чи оподаткування.

Фінансовий термін *floating* у *floating interest rate* перекладається як плаваюча відсоткова ставка, тобто така, що змінюється залежно від ринкових умов. Але у виразі *floating capital* – це оборотний капітал, а *floating a company* означає виведення компанії на біржу. Кожен випадок вимагає унікального підходу до перекладу.

Слово *premium* може бути страховим внеском, надбавкою до ціни, елітним продуктом, або премією. Наприклад:

insurance premium – страхова премія

premium pricing – цінова стратегія з надбавкою

premium product – товар преміумкласу

risk premium – надбавка за ризик

У всіх випадках функція терміна визначається лише з контексту.

Зрештою, перекладач мусить бути не лише лінгвістом, а й контекстуальним аналітиком, який здатен інтерпретувати значення терміна не ізольовано, а в межах синтаксичної, прагматичної та тематичної системи тексту. Лише в такому випадку переклад економічної термінології буде не просто формально правильним, а професійно адекватним, точним і доречним.

Висновки до розділу 2

У другому розділі було розглянуто ключові теоретичні аспекти, пов'язані з перекладом економічної термінології, зокрема основні стратегії та прийоми, проблему міжмовної еквівалентності та роль контексту при відтворенні багатозначних термінів. Проведений аналіз дозволив дійти висновку, що переклад економічної термінології є складним і багаторівневим процесом, який вимагає не лише лінгвістичної, але й фахової компетентності перекладача.

Стратегії перекладу, такі як прямий переклад, калькування, експлікація, описовий переклад та використання функціональних аналогів, мають бути адаптовані до жанру, стилю та мети тексту. Вибір конкретного підходу залежить від того, чи існує відповідник у мові перекладу, наскільки термін усталений, і чи має він однозначне тлумачення в професійному середовищі.

Особливу увагу було приділено складнощам, пов'язаним з міжмовною еквівалентністю, адже не всі економічні терміни мають точні відповідники в українській мові. У таких випадках перекладач повинен знайти баланс між точністю і зрозумілістю, іноді застосовуючи додаткове пояснення або створюючи умовні еквіваленти.

Контекст, у свою чергу, виступає ключовим фактором, який визначає правильне тлумачення багатозначних термінів. Саме контекст допомагає уникнути хибного перекладу, забезпечити смислову точність і адекватність термінологічного відтворення. Граматичне оточення, жанрова належність тексту, фразеологічні конструкції та специфіка мовної ситуації — усе це має бути враховано для досягнення високого рівня еквівалентності.

Таким чином, успішний переклад економічної термінології базується на глибокому розумінні не лише мовного коду, а й концептуальної структури економічної реальності, що передається через текст. Лише комплексний підхід до стратегії, еквівалентності та контексту дозволяє досягти якісного перекладацького результату.

РОЗДІЛ 3.

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЕКОНОМІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)

3.1 Структурні моделі економічних термінів та їх переклад

У процесі перекладу економічної термінології важливо враховувати структурні моделі термінів, адже будова терміна безпосередньо впливає на вибір перекладацької стратегії. У межах англійської економічної мови переважають такі типи термінів: односкладові терміни, складні слова, словосполучення, аббревіатури та моделі з компонентами-фіксаторами. Усі ці моделі мають свої особливості при перекладі на українську мову.

Односкладові терміни є найпростішими з точки зору структури, але часто мають широке значення. Наприклад:

Cost – Вартість (укр.) – Ціна / собівартість (залежно від контексту).

Tax – Податок – слово, яке має численні варіанти вживання (income tax – податок на прибуток, sales tax – податок з продажів).

Складні терміни, утворені за допомогою суфіксів або префіксів, вимагають більш гнучкого підходу до перекладу. Наприклад:

Underemployment – Неповна зайнятість (prefix under- вказує на нижчий рівень, ніж нормальний).

Overproduction – Надвиробництво (prefix over- означає перевищення норми).

Термінологічні словосполучення є найпоширенішою структурною моделлю у сучасній економічній англійській мові. Як правило, це комбінації з 2–3 слів, що передають одне поняття. Приклад:

Gross domestic product (GDP) – Валовий внутрішній продукт – (ВВП).

Foreign direct investment (FDI) – Прямі іноземні інвестиції – (ПІІ).

Currency exchange rate – Обмінний курс валюти.

У таких випадках переклад потребує повного відтворення змісту та структурної перебудови словосполучення відповідно до граматики української мови. Наприклад, англійська структура “noun + noun” зазвичай перекладається як “прикметник + іменник” або через прийменникову конструкцію.

Особливе місце займають терміни з аналітичними або уточнювальними компонентами, які доповнюють базову одиницю. Наприклад:

Return on investment (ROI) – Рентабельність інвестицій (буквально: прибуток на інвестиції).

Net present value (NPV) – Чиста приведена вартість.

Market capitalization – Ринкова капіталізація (капіталізація компанії на фондовому ринку).

Окремо виділяють аббревіатури та ініціальні скорочення, які можуть мати кілька еквівалентів у залежності від контексту. Наприклад:

IMF (International Monetary Fund) – Міжнародний валютний фонд.

IPO (Initial Public Offering) – Публічне розміщення акцій, або вихід компанії на біржу.

VAT (Value Added Tax) – Податок на додану вартість (ПДВ).

У багатьох випадках аббревіатури мають визнані українські еквіваленти, тому перекладач має дотримуватися термінологічних стандартів, прийнятих у фаховій літературі або офіційних документах.

Ще одна структурна модель – терміни з дієслівною основою або фразовими дієсловами, що є викликом для перекладу. Наприклад:

To break even – Досягти беззбитковості (буквально: вийти в нуль).

To write off debt – Списати борг.

To hedge against risks – Хеджувати ризики / страхуватися від ризиків.

Переклад таких термінів нерідко потребує лексичних трансформацій: заміни частин мови, розширення або звуження змісту, додавання роз’яснень.

Цікавою є також категорія метафоричних або образних термінів, що потребують адаптивного перекладу. Наприклад:

Bear market – Ринок ведмедя → адаптовано: ринок зі спадною тенденцією (тобто, падіння цін).

Bull market – Ринок бика → ринок із зростаючими цінами.

Dead cat bounce – Мертва кішка, що підстрибнула → короткочасне відновлення після падіння на ринку.

Такі терміни часто не мають буквального відповідника в українській мові, тому вимагають або описового перекладу, або пояснення в зносі.

Окрім того, англomовна економічна термінологія активно використовує номінативні конструкції, утворені через іменникові ланцюжки. Наприклад:

Government bond interest rate policy – Політика уряду щодо ставки відсотків за облігаціями.

Така структура в українській вимагає деконструкції та перебудови речення для досягнення природності викладу.

Серед інших поширених структур термінів у сучасному економічному дискурсі варто відзначити терміни-композиції, які складаються з кількох слів, іноді об'єднаних дефісом або вільною сполукою. Такі терміни можуть бути складними для перекладу через необхідність точно відтворити логічні та граматичні зв'язки між компонентами.

Наприклад:

Cost-benefit analysis – Аналіз витрат і вигод (двокомпонентний композит, що позначає метод оцінки ефективності).

Cash-flow statement – Звіт про рух грошових коштів (тут cash-flow не можна перекласти окремо як "грошовий потік", бо йдеться про назву фінансового звіту).

Decision-making process – Процес прийняття рішень (відтворення логічної залежності між іменником і герундієм).

Ще одна модель – терміни з числівниками або індексними компонентами, що фіксують показники, періоди або специфіку дії:

Five-year plan – П'ятирічний план.

Three-tier system – Трирівнева система (використовується в банківській справі, оподаткуванні тощо).

Second-quarter profits – Прибутки за другий квартал (важливо зберегти часову прив'язку).

Також варто звернути увагу на терміни з прикметниковими вставками або уточненнями, які модифікують основний компонент:

Seasonally adjusted unemployment rate – Сезонно скоригований рівень безробіття.

Real effective exchange rate – Реальний ефективний валютний курс.

Consumer price index (CPI) – Індекс споживчих цін (термін із чітко закріпленим українським еквівалентом у статистиці).

Ще складнішими є терміни з постпозитивними уточненнями, де додатковий опис іде після основної конструкції, що типовою для англійської мови, але рідше зустрічається в українській. Наприклад:

Assets under management (AUM) – Активи під управлінням (переклад вимагає перебудови синтаксису).

Debt-to-equity ratio – Співвідношення боргу до власного капіталу.

Price-to-earnings ratio (P/E ratio) – Коефіцієнт ціна/прибуток (поширений показник для оцінки вартості акцій).

Окрему групу становлять терміни з дієслівною або герундійною основою, що часто перекладаються іменниковими конструкціями в українській мові:

Outsourcing – Аутсорсинг / Передача бізнес-процесів на зовнішнє виконання.

Benchmarking – Бенчмаркінг / Порівняльна оцінка за еталоном.

Underwriting – Андеррайтинг / Гарантування розміщення цінних паперів.

Ці запозичення зазвичай залишаються без перекладу (транскрипційно), однак у фахових текстах бажано супроводжувати їх поясненням, особливо для читача, який не є професійним економістом.

Також заслуговують уваги модельні приклади термінів-опозицій (пар, що вказують на протиставлення):

Assets and liabilities – Активи і пасиви.

Supply and demand – Пропозиція і попит.

Profit and loss statement – Звіт про прибутки та збитки.

Такі конструкції вимагають точного відтворення послідовності, оскільки переставляння компонентів іноді може змінити акцент або створити стилістичну помилку в перекладі.

Звертаємо увагу також на терміни зі сталими скороченнями, що утворюють стандартні моделі в англійській мові, які потрібно правильно інтерпретувати:

EBITDA (Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization) – Прибуток до вирахування відсотків, податків, амортизації та зносу.

FIFO (First In, First Out) – Метод оцінки запасів “першим прийшов — першим пішов”.

KPI (Key Performance Indicators) – Ключові показники ефективності.

Ще однією важливою категорією у структурному моделюванні економічних термінів є номіналізовані конструкції, що виникають із дієслів. В англійській мові часто спостерігається трансформація дії в поняття, що ускладнює переклад через необхідність точного відтворення семантики. Наприклад:

Implementation – Реалізація / Запровадження (від дієслова to implement).

Deregulation – Лібералізація / Скасування регулювання (від to deregulate).

Adjustment – Коригування / Налаштування (залежно від контексту, це може бути валютне, фінансове, цінове коригування).

У таких випадках перекладачеві важливо правильно встановити тип дії, її спрямованість і наслідки, щоб обрати відповідну українську форму – іменник, дієслово або описову конструкцію.

Існує також низка термінів-конструкцій з фіксованими компонентами, які в англійській мові функціонують як одиниці з конкретним значенням, хоча окремі слова можуть мати різні значення. Наприклад:

Capital gains tax – Податок на приріст капіталу (тут capital gains – це прибуток від продажу активів, а не просто "капітал").

Monetary tightening – Жорсткість монетарної політики (переклад потребує функціонального перетворення, не буквального перекладу слів).

Credit rating downgrade – Зниження кредитного рейтингу (важливо передати зміну статусу, а не лише характеристику).

Такі терміни часто трапляються в макроекономічному аналізі та звітах міжнародних організацій. Їх переклад має бути максимально точним, і в багатьох випадках доцільно звертатися до усталених стандартів перекладу, що використовуються у звітах Світового банку, МВФ, Єврокомісії тощо.

Ще один структурний підтип – терміни, утворені за моделлю "іменник + прийменник + іменник". Вони часто використовуються в юридично-економічному контексті, де важливе значення мають зв'язки між компонентами. Наприклад:

Letter of credit – Акредитив / Гарантійний лист про платоспроможність.

Terms of trade – Умови торгівлі.

Balance of payments – Платіжний баланс.

Для правильного перекладу таких конструкцій перекладач повинен розуміти граматичну структуру й семантичну роль кожного елемента, і часто необхідна інверсія або перебудова речення для досягнення природності українською.

Не менш поширеними є моделі з числовими та часовими маркерами, які мають велику вагу в економічному прогнозуванні та звітності:

Quarterly earnings report – Квартальний звіт про прибутки.

12-month moving average – 12-місячна ковзна середня величина (термін зі статистики, що вимагає математичної точності у перекладі).

Year-on-year inflation rate – Рівень інфляції у річному вимірі.

У таких випадках вкрай важливо не лише зберегти формальну структуру терміна, але й не допустити втрати його аналітичної функції.

Серед новітніх структур варто згадати інноваційні англіцизми, які потрапляють до економічної мови через діджиталізацію та фінтех:

Crowdfunding – Краудфандинг / Колективне фінансування.

Tokenization – Токенізація активів.

Neobank – Необанк (банківська установа без фізичного офісу).

Переклад таких термінів ще не завжди усталений в українській мові, тому можливе використання транслітерації або пояснювального перекладу, особливо в офіційних документах чи навчальних матеріалах.

Останньою структурною категорією є терміни з юридичною прив'язкою, де компоненти мають юридичне навантаження, наприклад:

Tax avoidance – Уникнення оподаткування (законні дії),
а Tax evasion – Ухилення від сплати податків (незаконне діяння).
Хоча структура подібна, семантична відмінність величезна, і помилка в перекладі може призвести до юридичної неточності або навіть спотворення змісту документа.

3.2 Семантична трансформація термінів у процесі перекладу

У процесі перекладу економічної термінології важливу роль відіграє семантична трансформація, яка полягає у зміні змісту терміна з метою досягнення повної або часткової еквівалентності в мові перекладу. Це явище є особливо актуальним при роботі з багатозначними, культурно маркованими або контекстно залежними термінами, а також у тих випадках, коли відсутній точний відповідник в українській мові. Семантична трансформація не є механічною зміною значення — вона передбачає глибоке розуміння понятійного поля терміна, його функції у структурі економічного тексту, а також комунікативної мети автора.

Одним із найпоширеніших видів семантичної трансформації є конкретизація, коли загальне поняття в мові оригіналу перекладається через уточнений, більш конкретний термін у мові перекладу. Наприклад:

Revenue може перекладатися як дохід, виручка або надходження залежно від сфери вживання. У фінансовій звітності компанії більш точним варіантом буде виручка, тоді як у державному бюджеті – бюджетні надходження.

Протилежним процесом є генералізація, коли термін з вузьким значенням у мові оригіналу перекладається загальнішим еквівалентом. Це виправдано, коли відсутній точний відповідник або коли вузьке значення втратило актуальність у контексті перекладу. Наприклад:

Equity у контексті «shareholders' equity» перекладається як власний капітал, хоча буквально означає «частка в акціонерному капіталі». У певних випадках перекладач може використати капітал або активи власників, коли детальна структура не є релевантною.

Ще однією важливою семантичною трансформацією є модуляція — зміна логіки сприйняття поняття при перекладі. Це стосується термінів, які у двох мовах передають схожі явища, але мають різну мовну реалізацію. Наприклад:

Break-even point — буквально точка беззбитковості, проте в українській термінології частіше використовується форма рівень беззбитковості, оскільки «точка» як фізична одиниця втрачає семантичну вагу у фінансовому контексті.

Blue chip stocks — термін, що дослівно перекладається як блакитні фішки, але в українському економічному тексті адекватно передається як акції провідних компаній, з поясненням за потреби.

У випадках, коли термін у мові оригіналу має метафоричне або ідіоматичне походження, перекладач вдається до десемантизації образу або його адаптації. Наприклад:

Toxic assets — проблемні активи (буквально – «токсичні», але в українській мові не використовується в такому значенні).

Golden handshake — щедра вихідна компенсація, а не буквальне «золоте рукостискання».

Ще один тип трансформації – семантичне розширення, яке має місце тоді, коли термін в оригіналі має вузьке значення, але в перекладі вживається в ширшому значенні, щоб відтворити загальну ідею. Наприклад:

Liquidity перекладається як ліквідність, проте в окремих контекстах може означати також платоспроможність, швидкість обігу, залежно від галузі (банківська справа, біржа, макроекономіка).

Також поширеним є переклад шляхом парафрази (пояснення), особливо у випадку, коли термін новий, запозичений або відсутній в українській традиції. Наприклад:

Quantitative easing – кількісне пом'якшення монетарної політики або викуп активів центральним банком.

Cliff effect – різке припинення соціальної допомоги при незначному підвищенні доходу (буквально – ефект обриву, що потребує обов'язкового пояснення).

Семантична трансформація також необхідна при перекладі термінів з культурною специфікою, де денотативне значення може бути однаковим, але конотативне — різнитися. Наприклад:

Welfare – у США та Великій Британії має значення соціальної допомоги від держави, в українській мові перекладається як соціальне забезпечення, допомога малозабезпеченим, але часто має негативне забарвлення в англійському дискурсі, що не має прямого відповідника в українській лексиці.

Окремої уваги заслуговує заміна частин мови, що також є проявом семантичної трансформації. Англійська економічна термінологія часто використовує іменники там, де в українській мові природнішими є дієслівні або прикметникові конструкції.

Наприклад:

Market regulation – замість буквального «регулювання ринку» в деяких контекстах краще використовувати державне регулювання, або вплив держави на ринок, залежно від стилю та рівня формальності.

Inflation targeting – таргетування інфляції (у фаховій літературі) або контроль за інфляцією через встановлення цільового показника (у популярній або навчальній лексиці). У цих випадках перекладач має визначити, чи буде збереження структури терміна доречним, чи краще вжити функціональний аналог.

Ще одна трансформація – антонімічний переклад, який використовується у випадках, коли семантика терміна дозволяє відтворити значення за допомогою протилежного значення, доповненого відповідною часткою або описом. Наприклад:

Non-performing loan (NPL) – проблемний кредит замість дослівного «нефункціонуючий кредит». Таке переформулювання точніше передає економічну суть явища.

Певні семантичні трансформації виникають через відмінності у концептуалізації термінів у різних культурах. Наприклад, поняття corporate governance має чітке визначення в англо-американському правовому полі, але при перекладі українською як корпоративне управління не завжди повністю передає правовий і етичний зміст цього терміна. У таких випадках доцільно додавати пояснення, наприклад: "корпоративне управління (система розподілу відповідальності та контролю між менеджментом, акціонерами і наглядовою радою)".

Семантичні трансформації можуть бути зумовлені і відмінностями у мовній нормі, коли те, що є стандартним терміном в англійській мові, в українській передається неформально. Наприклад:

Soft landing (of the economy) – м'яка посадка економіки, що буквально звучить дивно в українській, тому перекладається як контрольоване уповільнення економічного зростання або плавне зниження темпів розвитку.

Міжгалузева омонімія також викликає потребу у семантичних уточненнях. Наприклад, термін *margin* у фінансах може означати:

Маржа (різниця між закупівельною і продажною ціною);

Застава (у трейдингу, при маржинальній торгівлі);

Похибка (в економічній економетрії).

Тут переклад залежить не лише від контексту, а й від галузі. Помилка в інтерпретації може кардинально змінити зміст тексту.

Цінним прикладом семантичної трансформації є також терміни, що містять культурні або історичні конотації, які потребують адаптації до українського мовного середовища. Наприклад:

New Deal — у США це історична економічна програма, яка має конкретне значення, тому перекладається як Нью-Діл або "Нова угода" (економічна політика Франкліна Рузвельта) з обов'язковим поясненням.

Іноді семантична трансформація пов'язана з тим, що термін в англійській мові має ширше понятійне поле, ніж в українській.

Наприклад:

Investment – в українській може бути як інвестиція, так і вкладення, або навіть капіталовкладення, що створює простір для вибору оптимального варіанта з огляду на контекст.

Ще один важливий випадок – терміни з прихованою оцінною або політичною модальністю. Наприклад:

Trickle-down economics – буквально "економіка просочування згори донизу", але в українській краще передати зміст як економічна модель, за якої зростання доходів багатих сприяє зростанню добробуту бідніших верств населення. Це складна конструкція, яка часто вимагає нейтралізації оціночності або навпаки – її збереження.

3.3 Аналіз перекладацьких труднощів на прикладах з автентичних економічних текстів

У процесі перекладу економічних текстів перекладач часто стикається з рядом труднощів, які зумовлені як мовними, так і позамовними факторами. Ці труднощі можуть виникати на рівні лексики, граматики, стилістики, а також внаслідок відмінностей у термінологічних системах, концептуалізації економічних явищ, культурних контекстах тощо. Найбільш показовим є розгляд таких труднощів на прикладах з автентичних англійських джерел – наукових статей, звітів міжнародних організацій, аналітичних оглядів та фінансових документів.

Однією з найпоширеніших проблем є вибір між кількома варіантами перекладу одного й того ж терміна, що вживається в різних контекстах. Наприклад, термін "liability" у звіті може позначати як пасиви (у балансі), так і зобов'язання (у контексті боргової відповідальності). Помилковий вибір еквівалента призведе до спотворення бухгалтерського змісту:

The company's total liabilities increased by 12% – Загальні зобов'язання компанії зросли на 12% (а не "пасиви", якщо мова йде про боргову складову).

Іншою складністю є переклад багатокomпонентних терміносполук, які в англійській мові часто утворюють єдиний термін, а в українській потребують описового перекладу. Наприклад:

Counter-cyclical fiscal policy – Антициклічна фіскальна політика, хоча дослівний переклад "протициклічна" не вживаний у вітчизняній практиці.

Time-weighted rate of return – Доходність, зважена на часовий фактор (дослівний переклад не зрозумілий для нефахівців і потребує пояснення).

Особливу складність становить відтворення термінів із вузькоспеціалізованих сфер, які не мають усталеного перекладу або ще не закріпилися в українській науковій традиції. Наприклад:

Quantitative tapering – у США це політика поступового згортання заходів кількісного пом'якшення, однак в українській літературі цей термін часто

подається з поясненням або навіть залишається в транслітерації: квантитативне тейперинг. Такий варіант неприйнятний у навчальних матеріалах і вимагає функціонального переформулювання, наприклад: поступове згортання політики кількісного пом'якшення.

Поширеною проблемою є також неоднозначність аббревіатур. Наприклад, аббревіатура CDS у фінансовому контексті розшифровується як Credit Default Swap – своп на дефолт за кредитом, що вимагає глибокого знання фінансових інструментів. Недосвідчений перекладач може помилково подати переклад як "кредитний дефолтний обмін", що не лише калька, а й термінологічна помилка.

У текстах аналітичних оглядів частою є евфемізація або політична модальність, яку важко точно відтворити українською. Наприклад:

The market has experienced some volatility due to geopolitical tensions – На ринку спостерігається нестабільність через геополітичну напругу. Однак у перекладацькій практиці потрібно дотримуватися стилістичної нейтральності й уникати перебільшень або, навпаки, згладжування значення. Форма на кшталт "легка динаміка цін через зовнішні події" не є адекватною, якщо зміст тексту передбачає серйозні ризики.

Ще одним прикладом перекладацької проблеми є невідповідність стилістичних норм. Англійські тексти економічного характеру часто вживають герундії, іменникові конструкції та пасивні форми, які в українській замінюються дієсловами або активним станом. Наприклад:

Effective monitoring of capital outflows is crucial – дослівно "Ефективний моніторинг відтоку капіталу є вирішальним", проте в українській бажано: Вирішальне значення має ефективний контроль за відтоком капіталу.

Іншою поширеною проблемою є відсутність повного концептуального еквівалента в українській мові, що змушує перекладача вводити описову конструкцію. Наприклад:

Forward guidance – це комунікаційна політика центрального банку щодо майбутніх дій з монетарної політики. Дослівний переклад "прогностичне

спрямування" не зрозумілий. У перекладі використовується: прогнозна заява центрального банку про подальші дії, або випереджальна комунікація НБУ щодо ставки – залежно від стилю й цільової аудиторії.

Також варто згадати проблему різних одиниць виміру та економічних реалій. Наприклад, GDP per capita in purchasing power parity terms – вимагає перекладу з адаптацією: ВВП на душу населення з урахуванням паритету купівельної спроможності. Такий переклад потребує знання міжнародних методологічних підходів і стандартів.

Нарешті, значну складність становить передача неологізмів і термінів, пов'язаних із новими технологіями, які активно входять в економічний дискурс:

Fintech, DeFi, tokenization, stablecoins — такі терміни часто не мають точного еквівалента і вимагають або запозичення, або опису. Наприклад:

DeFi (Decentralized Finance) – децентралізовані фінансові технології або безпосередні фінансові операції без посередників.

Ще одним типом перекладацьких труднощів у сфері економічної термінології є інтерференція з боку загальної лексики, коли звичайне слово в англійській мові виконує функцію спеціального терміна. Це створює ризик буквального або контекстно непридатного перекладу. Наприклад, у фразі "market sentiment influences stock prices", слово sentiment означає не «настрій» у загальному розумінні, а очікування учасників ринку, ринкову впевненість або невпевненість, що формує поведінкову модель. Тому адекватним перекладом буде: Очікування ринку впливають на ціни акцій або Настрої інвесторів визначають динаміку котирувань, а не «почуття ринку», як іноді помилково перекладається.

Певні економічні конструкції мають структурну специфіку, яка не має повного граматичного відповідника в українській мові. Наприклад:

To hedge against inflation – не може бути передано як "хеджувати проти інфляції". Прийнятним варіантом буде: застосовувати інструменти для захисту від інфляції, або страхування від інфляційних ризиків. Таке

переформулювання не тільки зберігає значення, але й відповідає нормам цільової мови.

Складною є також передача модальних відтінків, які закладено в англійські терміни або конструкції. Наприклад:

The economy is likely to recover in Q3 – Ймовірно, економіка почне відновлюватися в третьому кварталі. Використання конструкцій is likely to часто помилково ігнорується або перекладається як факт, що змінює прагматичну настанову автора.

Інші приклади демонструють труднощі відтворення термінів із подвійною семантикою, де одне й те саме слово має різне значення залежно від контексту. Наприклад:

Leverage – у загальному значенні: фінансовий важіль, але також може позначати рівень заборгованості компанії, тобто коефіцієнт фінансового левеїджу. У фразі "The firm increased its leverage to boost ROE", неправильним буде переклад як «збільшила важелі» – натомість, правильніше: Компанія збільшила частку запозиченого капіталу для підвищення рентабельності власного капіталу.

Особливу складність створюють терміни з різною сферою застосування, які потребують знання предметної області. Наприклад:

Option у фінансовому контексті – це опціон, а не «варіант» або «опція». Переклад "The company offered stock options to its employees" як компанія запропонувала працівникам варіанти акцій – некоректний. Правильно: компанія надала працівникам опціони на акції.

Крім того, існує група термінів з ідіоматичним або образним характером, які важко піддаються прямому перекладу. Наприклад:

Cash is king – у тексті про ліквідність означає: ліквідність — ключовий фактор фінансової стійкості.

Hard landing – не перекладається як жорстка посадка, а як різке уповільнення економіки або рецесійне падіння.

Також складнощі виникають із термінами, які набули нових значень у постпандемічну або кризову добу, наприклад:

Supply chain disruption – не просто порушення ланцюгів постачання, а масове або тривале припинення поставок унаслідок глобальних збоїв. Це термін, що несе додаткове семантичне навантаження та потребує адаптації.

Аналіз таких прикладів свідчить, що перекладацькі труднощі мають багатовимірний характер: від лексичних і граматичних до культурних і концептуальних. Адекватний переклад економічних текстів неможливий без глибокої фахової обізнаності, знання актуального слововживання, розуміння жанрових особливостей джерела та володіння практикою контекстуального аналізу.

Висновки до розділу 3

У ході аналізу структурно-семантичних особливостей економічної термінології було виявлено, що економічні терміни відзначаються високим рівнем формалізації, стабільністю значень у межах фахових текстів, а також широким використанням складних і комбінованих лексичних моделей. Дослідження підтвердило, що більшість термінів англійської мови утворюються за моделлю іменникових словосполучень з означенням, тоді як в українській мові часто домінують конструкції з дієсловами або прикметниковими ознаками, що зумовлює необхідність структурних трансформацій при перекладі.

Особливу увагу було приділено семантичним трансформаціям, які дозволяють досягти адекватності перекладу, незважаючи на розбіжності у терміносистемах. До найчастіших трансформацій належать конкретизація, генералізація, модуляція, описовий переклад, заміна частин мови та адаптація культурно маркованих понять. Їх застосування залежить від контексту, жанру тексту та рівня очікуваної термінологічної точності.

Аналіз перекладацьких труднощів на прикладах автентичних джерел засвідчив, що значна частина проблем виникає через багатозначність термінів, омонімію, відсутність прямих еквівалентів, а також через особливості англійської граматичної структури. Нерідко один і той самий термін вимагає різних перекладацьких рішень залежно від галузі застосування (бухгалтерія, макроекономіка, фінансовий ринок тощо). Показово, що ефективне вирішення таких проблем потребує не лише лінгвістичної, а й фахової економічної компетентності перекладача.

Таким чином, структурно-семантичний підхід до перекладу економічної термінології дозволяє забезпечити точність, відповідність і стилістичну адекватність фахових текстів, а також сформулювати низку перекладацьких стратегій, релевантних для практичного використання у сфері наукового, академічного та ділового мовлення.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило здійснити ґрунтовний аналіз структурно-семантичних особливостей економічної термінології в англійській та українській мовах, з особливою увагою до специфіки її перекладу. Питання, порушені в межах роботи, є актуальними в умовах зростаючої ролі міжнародної комунікації у сфері економіки, фінансів, банківської справи та бізнесу, де точність і фаховість мовлення відіграють ключову роль. Зважаючи на швидкий темп оновлення економічної лексики, вплив англійської як глобальної мови професійного спілкування, а також розширення української фахової терміносистеми, тема дослідження має не лише теоретичну, але й вагомую практичну цінність.

У ході першого розділу було розглянуто поняття терміна та терміносистеми в межах економічного дискурсу. Доведено, що економічні терміни є результатом тривалої еволюції фахової мови і характеризуються високим рівнем стандартизації, точністю значення, відносною стійкістю у використанні та високою частотою в професійних текстах. Особлива увага приділялася джерелам поповнення термінології: з'ясовано, що як в англійській, так і в українській мовах вагомую роль відіграють запозичення, словотвірні моделі, скорочення, а також неологізми, що виникають під впливом цифрової трансформації економіки. Класифікація термінів за структурними та семантичними ознаками виявила їхню багатогранність та показала наявність значної кількості багатокомпонентних, абрєвіатурних і складноскорочених одиниць, що створює додаткові труднощі для перекладу.

У другому розділі проаналізовано ключові стратегії та прийоми перекладу економічних термінів, серед яких особливе значення мають експлікація, описовий переклад, калькування, транскрипція, транслітерація та еквівалентний переклад. Розглянуто також типові випадки, коли прямого відповідника в мові перекладу не існує, що зумовлює необхідність семантичної трансформації або використання контекстуально доцільних

аналогів. Увага приділена проблемі міжмовної еквівалентності, яка полягає в неможливості точного відтворення певних понять через різницю в концептуальних системах мов. У цьому контексті підтверджено, що важливу роль відіграє не лише вибір перекладацької стратегії, а й знання предметної галузі.

Окремо було розкрито роль контексту в перекладі багатозначних економічних термінів. З'ясовано, що без урахування контексту неможливо точно встановити значення терміна, особливо якщо він має омонімічні або полісемантичні властивості. Контекстуальні підказки, жанрові особливості тексту, комунікативна ситуація і мовна норма цільової мови дозволяють зробити правильний вибір при перекладі. Особливо це стосується лексем на кшталт *assets, margin, capital, equity, leverage*, які можуть мати кілька різних тлумачень залежно від сфери застосування.

У третьому розділі проведено практичний аналіз конкретних випадків перекладу економічної термінології на матеріалі автентичних текстів. Було ідентифіковано типові структурні моделі терміноутворення в англійській мові (складні іменникові словосполучення, словоскладання, аббревіатури), а також проаналізовано їх адаптацію до української мови. Наведені приклади засвідчили, що перекладач часто має справу з концептуальними та структурними розбіжностями, що потребує гнучкого підходу. Зокрема, складні номінативні конструкції англійською зазвичай трансформуються в описові або пояснювальні структури українською. Під час аналізу реальних прикладів було виявлено також численні помилки перекладу, спричинені буквальним перенесенням термінів без врахування галузевої специфіки.

У результаті дослідження підтверджено, що переклад економічної термінології — це не лише питання лексичної відповідності, а насамперед когнітивне завдання, пов'язане з глибоким розумінням предмета, знанням терміносистем обох мов і здатністю до аналізу комунікативної мети оригінального тексту. Лише поєднання мовної компетенції з економічною освіченістю дозволяє перекладачеві досягати еквівалентності й зберігати цілісність змісту.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Babynets M. Тлумачний термінологічний словник з економіки : українсько-англійський словник сучасних економічних термінів. — Київ : [Б. в.], 2019. — 520 с. (словар.) [YAKABOO](#)
2. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. — London : Routledge, 1992.
3. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. — London : Routledge, 1992.
4. Bond S., et al. Financial Translation Practice. — London : Routledge, 2015.
5. Cambridge Business English Dictionary. — Cambridge : Cambridge University Press, 2014.
6. Chesterman A. Memes of Translation. — John Benjamins, 1997.
7. Chesterman A. Memes of Translation. — John Benjamins, 1997.
8. Cronin M. Translation and Globalization. — London : Routledge, 2003.
9. De Lucca J. L. Elsevier's Economics Dictionary. — Amsterdam : Elsevier, 2001. — 688 с. [Elsevier Shop](#)
10. Economic Text Translation Guide. — Scribd doc (economic translation fundamentals). [Scribd](#)
11. Economic Translation / El Mustapha Lahlali. — Практичний курс перекладу економіки (PDF). [Scribd](#)
12. European Central Bank Glossary — ECB official glossaries.
13. European Central Bank Glossary — Official ECB terminological resource. [Readeat](#)
14. Fouser R. Business and Financial Translation. — New York : Routledge, 2018.
15. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training. — John Benjamins, 1995.

16. Hansen G. Terminology and Specialized Translation. — Copenhagen : University Press, 2012.
17. Hashimzade N., Black J., Myles G. A Dictionary of Economics. — Oxford : Oxford University Press, 2017. — 584 c. [Google Книги](#)
18. Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. — London : Longman, 1990.
19. Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. — London : Longman, 1990.
20. Hurtado Albir A. J. Translation and Relevance. — John Benjamins, 2015.
21. Hurtado Albir A. J. Translation and Relevance. — John Benjamins, 2015.
22. Imam I. M. Problems in Translating Economic Terminology from Business Discourse. — JSSA, 2020. [JSSA](#)
23. IMF Glossary of Statistical Terms — International Monetary Fund.
24. IMF Glossary of Statistical Terms. — International Monetary Fund official glossary. [Readeat](#)
25. Katan D. Translating Cultures. — London : Continuum, 2004.
26. Langenscheidt Wirtschafts-Wörterbuch Deutsch-Englisch / Englisch-Deutsch. — München : Langenscheidt, 2016.
27. Larson M. L. Meaning-Based Translation. — Lanham : University Press of America, 1984.
28. Ledenyov V. O., Ledenyov D. O. Business Cycles in Economics. — ArXiv preprint, 2018. [arXiv](#)
29. Martin Cristóbal R. The Translation of an Economic Research Article: Documentation and Analysis. — Grado Thesis, UVA, 2020. [UVaDOC](#)
30. Molina L., Albir A. Translation Techniques Revisited. — Benjamins, 2002.
31. Molina L., Albir A. Translation Techniques Revisited. — Benjamins, 2002.

32. Moysova O. Translation of economic terms and abbreviations for financial texts. — Proceedings of E3S Web Conf., 2021. [E3S Conferences](#)
33. Munday J. Introducing Translation Studies. — London : Routledge, 2008.
34. Munday J. Introducing Translation Studies. — London : Routledge, 2008.
35. Newmark P. A Textbook of Translation. — New York : Prentice Hall, 1988.
36. Newmark P. A Textbook of Translation. — New York : Prentice Hall, 1988.
37. Newmark's Glossary of Terms. — Bloomsbury, 2011.
38. Nida E. A., Taber C. R. The Theory and Practice of Translation. — Leiden : E.J. Brill, 1969.
39. Nida E.A., Taber C.R. The Theory and Practice of Translation. — Leiden : E.J. Brill, 1969.
40. Oxford Dictionary of Economics. — Oxford : Oxford University Press, 2003.
41. Pavliuk K. Економічна термінологія в англійській мові : структура та переклад / Х. Т. Павлюк // Журнал лінгвістичних досліджень. — 2022. — 42 с. [ZFS Journal](#)
42. Problems in Translating Economic Terminology. — Research report. — 2020. [Semantic Scholar](#)
43. Problems of Non-equivalent Words in Technical Translation / M. I. Qani. — ArXiv preprint, 2023. [arXiv](#)
44. Pym A. Exploring Translation Theories. — London : Routledge, 2010.
45. Pym A. Exploring Translation Theories. — London : Routledge, 2010.
46. Quirk R., Greenbaum S. A Comprehensive Grammar of the English Language. — London : Longman, 1985.

47. Reiss K., Vermeer H. J. Towards a General Theory of Translational Action. — London : Routledge, 2014.
48. Robinson D. Becoming a Translator. — London : Routledge, 2003.
49. Robinson D. Becoming a Translator. — London : Routledge, 2003.
50. Robinson D. Fidelity and Translation. — Kent : Kent State University Press, 1997.
51. Schäffner C. Translation and Quality. — Multilingual Matters, 1999.
52. Schäffner C., Adab B. Developing Translation Competence. — John Benjamins, 2000.
53. Schäffner C., Adab B. Developing Translation Competence. — John Benjamins, 2000.
54. Seleskovitch D., Lederer M. Interpreting for International Conferences. — Pen and Booth, 1989.
55. Snell-Hornby M. The Turns of Translation Studies. — Amsterdam : John Benjamins, 2006.
56. Snell-Hornby M. The Turns of Translation Studies. — Amsterdam : John Benjamins, 2006.
57. Snell-Hornby M., et al. Translation Studies: An Integrated Approach. — John Benjamins, 1994.
58. The A to Z of economics / The Economist. — [E-pecypc]. [Economist](#)
59. The New Palgrave Dictionary of Economics. 3-rd ed. — London : Palgrave Macmillan, 2018. — 20 т. [Вікіпедія](#)
60. The Translation of Economic Terms in the Book "The Psychology of Money". — Pioneer : J. Language and Literature, Vol. 14, Iss. 1, 2022. [Unars](#)
61. Toury G. Descriptive Translation Studies and Beyond. — Amsterdam : Benjamins, 1995.
62. Translation and Teaching in the Economic Field / ed. by ... — Peter Lang, 2024. [Peter Lang](#)
63. Translation and Teaching in the Economic Field. — Alicante : Peter Lang, 2024. [Peter Lang](#)

64. Translation Strategies of Economic Terms & Expressions — Scribd doc (strategies of specialized translation). [Scribd](#)
65. Translation Strategies of Economic Terms & Expressions. — Master thesis (АНГЛ.), 2018. [Scribd](#)
66. United Nations Multilingual Terminology Database (UNTERM) — Multilingual terminology database. [Вікіпедія](#)
67. United Nations Multilingual Terminology Database (UNTERM) — Multilingual database of the UN. [Readeat](#)
68. Venuti L. The Translator's Invisibility. — London : Routledge, 1995.
69. Venuti L. The Translator's Invisibility. — London : Routledge, 1995.
70. Yuxian Z., Xiaoshan N. Translation Strategies for Economic Diagrams Under the Guidance of Functional Translation Theory. — US-China Foreign Language Journal, 2025. [David Publisher](#)
71. Zaykova I. Economic Translation: Theoretical and Practical Issues. — SHS Web of Conferences, 2019. [ШСКонференції](#)
72. Білогорка Л. В. Проблеми перекладу економічних текстів з англійської на українську // Перекладознавство. — 2023. — Вип. 4. [DSpace](#)
73. Дмитренко О. В. Особливості перекладу термінів активної фінансової лексики // Філологічні студії. — 2021. — С. 148–162. [eNUPPIR](#)
74. Завадський Й. Словник економічний : економічний словник із англійськими еквівалентами / Й. С. Завадський. — Київ : [без видавця], 2006. — 450 с. [Бібліотека НЮУ ім. Ярослава Мудрого](#)
75. Іванова Т. М. Методика перекладу спеціальних термінів. — Львів : ВСЛ, 2020.
76. Коваленко О. В. Особливості перекладу економічної термінології англійської мови : монографія. — Київ : Фенікс, 2020. — 260 с. [Філологія](#)
77. Кондор М. Економічний словник: англійсько-український / українсько-англійський. — Київ : Наук. думка, 2018.
78. Корінець А. О. Переклад фінансово-економічних термінів та безеквівалентних одиниць : стаття. — Запоріжжя, 2021. [DSpace ZNU](#)

79. Ляшенко Ю. С. Сучасні проблеми економічної термінології. — Дніпро : ДВНЗ, 2017.
80. Макконнелл К. Р., Брю С. Л., Флінн С. М. Economics: Principles, Problems, and Policies. — New York : McGraw-Hill, 2021. — 1120 с. [Вікіпедія](#)
81. Маслова І. П. Економічна термінологія : словник-довідник. — Київ : Либідь, 2019.
82. Маслова І. П. Економічна термінологія : словник-довідник. — Київ : Либідь, 2019.
83. Масловська М. В. Словник економічної термінології англійсько-український / українсько-англійський. — Харків : ХНМУ, 2023.
84. Масловська М. В. Сучасні підходи до перекладу економічної термінології : монографія. — Харків : ХНМУ, 2024. — 310 с. [Елар](#)
85. Петров В. А. Теорія та практика перекладу в економічній сфері. — Одеса : Фенікс, 2019.
86. Риков К. О. Переклад економічної термінології в сучасних умовах : кваліфікаційна робота. — Полтава : ПНТУ, 2025. [eNUPPIR](#)
87. Розумова Н. І. Основи перекладу спеціалізованих текстів. — Київ : Академія, 2021.
88. Федерация перекладачів Німеччини : німецько-українські термінологічні відповідники. — Berlin : BDÜ Verlag, 2022.
89. Федорчук А. О. Відтворення прагматичних, структурних та семантичних особливостей англомовних економічних терміносполучень в українському перекладі : магістерська дис. — Київ : КНУТД, 2020. [ELA KPI](#)
90. Шевченко О. П. Загальні засади перекладу спеціальних текстів. — Харків : ХНУ, 2018.